

Statistická šetření ekologického zemědělství Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR v roce 2016

TÚ 4212/2018

Výstup č. 1

Odpovědný řešitel: Ing. Hana Šejnohová, Ph.D.

Spoluřešitelé: Ing. Jana Hlaváčková

Ing. Jana Babáčková

Obsah

Obsah	1
Seznam tabulek	2
Seznam grafů	3
Seznam zkratk	4
Úvod	5
1 Metodika sběru a analýzy dat	6
2 Souhrn hlavních výstupů	9
3 Situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2016	12
3.1 Velikost trhu s biopotravinami	12
3.2 Podíl domácí a zahraniční produkce	13
3.3 Poptávka po biopotravinách	14
3.4 Způsob distribuce biopotravin	15
3.5 Prodej biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích v roce 2015 a 2016.....	15
3.6 Nabídka biopotravin v maloobchodních řetězcích v roce 2016	21
3.7 Porovnání cen vybraných biopotravin a konvenčních potravin v ČR, Slovensku a v Rakousku	22
3.8 Mezinárodní srovnání.....	25
4 Výroba biopotravin v ČR v roce 2016	29
4.1 Počet a struktura výrobců biopotravin	29
4.2 Výroba biopotravin	31
4.2.1 <i>Rozsah výroby biopotravin</i>	31
4.2.2 <i>Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby</i>	34
4.2.3 <i>Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu</i>	35
4.2.4 <i>Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobcí</i>	36
5 Distribuce biopotravin v ČR v roce 2016	38
5.1 Počet a struktura distributorů biopotravin	38
5.2 Distribuce biopotravin.....	40
5.2.1 <i>Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu</i>	40
5.2.2 <i>Rozsah distribuce biopotravin</i>	40
5.2.3 <i>Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce</i>	42
5.2.4 <i>Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu</i>	43
5.2.5 <i>Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory</i>	43

6 Dovoz biopotravin ze třetích zemí	45
7 Závěr	51

Seznam tabulek

Tab. 1 Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2007–2016.....	13
Tab. 2 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2007–2016	14
Tab. 3 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2007–2016	15
Tab. 4 Prodej biopotravin a konvenčních potravin v ČR, 2015 a 2016	16
Tab. 5 Prodej hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR v letech 2015 a 2016 a podíl biopotravin na celkovém obratu dané kategorie	17
Tab. 6 Meziroční změny v prodeji hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR (2016/2015) ..	18
Tab. 7 Podíl jednotlivých kategorií potravin na celkových prodejích bio a konvenčních potravin v letech 2015 a 2016 (v %)	18
Tab. 8 Prodej biopotravin podle regionů v jednotlivých měsících roku 2016 (v tis. Kč).....	20
Tab. 9 Přehled průměrných spotřebitelských cen u vybraných potravin v České republice, Slovensku a Rakousku (2016)	23
Tab. 10 Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2009–2016.....	29
Tab. 11 Počet ukončených a nových registrací výrobců biopotravin, 2009–2016	29
Tab. 12 Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, 2013–2016	30
Tab. 13 Výrobci biopotravin certifikovaní pro danou ekonomickou aktivitu (výrobní činnost), 2016.....	31
Tab. 14 Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotraviny, 2016.....	32
Tab. 15 Přehled 15 největších výrobců biopotravin dle obratu na českém trhu, 2016	33
Tab. 16 Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotraviny na jejich celkovém obratu, 2016	33
Tab. 17 Uplatnění v ČR a struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2016	36
Tab. 18 Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2009–2016	38
Tab. 19 Počet ukončených a nových registrací distributorů biopotravin, 2009–2016.....	38
Tab. 20 Přehled maloobchodních řetězců působících v ČR s nabídkou biopotravin, 2016	39
Tab. 21 Struktura distributorů dle velikosti obratu za biopotraviny, 2015 a 2016	41
Tab. 22 Struktura distributorů dle podílu obratu za biopotraviny na celkovém obratu, 2016	41
Tab. 23 Uplatnění v ČR a struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2016	43
Tab. 24 Vývoj objemu dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2009-2016 (v tunách).....	46
Tab. 25 Typické biopotraviny dovážené ze třetích zemí, 2016	48
Tab. 26 Dovoz biopotravin ze třetích zemí dle klasifikace výrobků CPA v letech 2009–2016 (tuny) ...	50
Tab. 27 Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“	53
Tab. 28 Hlavní kategorie biopotravin využitých v dotazníkovém šetření	54

Seznam grafů

Graf 1 Podíl podkategorií potravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2016	14
Graf 2 Prodej biopotravin v jednotlivých měsících roku 2016	19
Graf 3 Podíl kategorií biopotravin na celkových měsíčních prodejích biopotravin v roce 2016.....	20
Graf 4 Svět: rozdělení trhu biopotravin dle zemí, 2016	26
Graf 5 Evropa: Vývoj trhu biopotravin 2000–2016	26
Graf 6 Státy s největším trhem biopotravin (mil. EUR), 2016	27
Graf 7 Evropa: 10 zemí s největším podílem biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, 2016	28
Graf 8 Evropa: 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2016	28
Graf 9 Struktura výrobců biopotravin a obratu za biopotraviny v letech 2015 a 2016	34
Graf 10 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby, 2015 a 2016.....	35
Graf 11 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce, 2015 a 2016	42
Graf 12 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2015 a 2016.....	44
Graf 13 Vývoj dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2006–2016	45
Graf 14 Objem dovozu biopotravin ze třetích zemí, 2015 a 2016	49

Seznam zkratek

a. s.	akciová společnost
AT	Rakousko
CPA	Klasifikace produkce
CZ	Česká republika
ČR	Česká republika
DE	Německo
EAN	European Article Number
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUR	euro, společná evropská měna
EZ	ekologické zemědělství
FiBL	Research Institute of Organic Agriculture, Switzerland
mil.	milion
mld.	miliarda
MŘ	maloobchodní řetězec
MZe	Ministerstvo zemědělství
NACE	Klasifikace ekonomických činností
IFOAM	International Federation of Organic Agriculture Movements
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
PL	privat labels (privátní označení)
PL	Polsko
SAE	Spojené arabské emiráty
REP	Registr ekologických podnikatelů
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SK	Slovensko
UK	Velká Británie
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Úvod

Předkládaná zpráva o trhu s biopotravinami v České republice je jedním ze dvou výstupů tematického úkolu (č. 4212) s názvem „Statistická šetření ekologického zemědělství“, jehož zadavatelem je Ministerstvo zemědělství (MZe). Obsahem tematického úkolu je sběr základních statistických údajů o rostlinné a živočišné bioprodukci na ekofarmách a jejím uplatnění, a dále od roku 2009 sběr informací o trhu s biopotravinami zahrnující analýzu rozsahu zpracování, odbytu a trhu s biopotravinami v ČR včetně vývozu a dovozu bioproduktů a biopotravin. Do zprávy je také zařazena kapitola o dovozu biopotravin ze třetích zemí za období 2009–2016.

Vzhledem k rostoucímu trhu biopotravin roste i potřeba informací o jeho stavu a vývoji. Dochází ke zvyšování potřeby údajů o samotném trhu biopotravin, neboť jeho transparentnost je podmínkou dalšího rozvoje a nezbytnou součástí úspěšného rozhodování všech aktérů (firem, státu, ale i výzkumu). S ohledem na tuto skutečnost většina členských zemí EU i samotná Komise zvyšuje svůj zájem o tržní data. ČR tyto skutečnosti reflektuje a z tohoto důvodu je záměrem MZe provádět tato šetření prostřednictvím Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) dlouhodobě a pravidelně v ročních intervalech.

Zpráva o trhu biopotravin je rozdělena do sedmi kapitol. První kapitola obsahuje popis metodiky sběru a analýzy dat. Druhá kapitola shrnuje v bodech hlavní výstupy zprávy. Kapitoly 3 až 5 prezentují detailní údaje získané z dotazníkového šetření u výrobců a distributorů biopotravin v ČR. Třetí kapitola je věnována celkové situaci na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2016 a prezentuje základní tržní ukazatele. Je zde provedeno také mezinárodní srovnání, analýza nabídky potravin v maloobchodních řetězcích, cenové srovnání vybraných biopotravin a druhým rokem jsou zde také zveřejněny výsledky interní studie vytvořené pro ÚZEI společností Nielsen Admosphere, a. s. o velikosti prodeje biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích. Čtvrtá kapitola se věnuje zvláště výrobě biopotravin v ČR, identifikaci hlavních vyráběných kategorií biopotravin a nejčastějších distribučních cest využívaných výrobci. Pátá kapitola shrnuje údaje poskytnuté subjekty, které se zabývají čistě distribucí biopotravin. Popisuje hlavní distribuované kategorie biopotravin a odbytové cesty využívané distributory na českém trhu. Šestá kapitola se věnuje vývoji dovozu biopotravin ze třetích zemí. Poslední sedmou kapitolou je závěr obsahující také výhled vývoje trhu biopotravin v dalších letech.

1 Metodika sběru a analýzy dat

Sběr primárních dat o trhu byl prováděn Ústavem zemědělské ekonomiky a informací ve spolupráci s kontrolními organizacemi, které měly v roce 2016 registrovány výrobce a obchodníky s biopotravinami (KEZ, o. p. s., ABCert AG, organizační složka, Biokont CZ, s. r. o. a BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o.). Data byla sbírána na základě dotazníku zpracovaného ÚZEI, a to v pěti variantách: výrobce, distributor, tzv. „mix“ subjekt¹, maloobchod/velkoobchod a faremní zpracovatel v souladu s jejich odlišným fungováním na trhu. Sběr dat o trhu biopotravin probíhal v průběhu roku 2017 formou dotazníkového šetření. Zjišťována byla reálná data zpětně za rok 2016 a v šetření byly osloveny všechny subjekty registrované jako „výrobce biopotravin“ nebo jako „distributor biopotravin“ k 31. 12. 2016.

Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit:

- a) soběstačnost, tedy zda objem a struktura domácí produkce biopotravin stačí k pokrytí potřeb výrobců biopotravin (resp. distributorů),
- b) velikost trhu, tedy celkový objem prodaných biopotravin na českém trhu, v členění na hlavní kategorie biopotravin včetně odhadu podílu biopotravin vyrobených v ČR,
- c) způsob distribuce, tj. prostřednictvím kterých odbytových míst je bioprodukce na českém trhu uplatňována.

V ČR zatím neprobíhá ucelený statistický sběr dat o biotrhu ani na straně domácností (tj. kolik utratí za biopotravin průměrná domácnost), ani na straně prodeje (tj. kolik se prodá biopotravin v rámci maloobchodu), proto byl zvolen postup oslovení všech výrobců a distributorů registrovaných v systému EZ ve snaze identifikovat objem jimi nabízených biopotravin a na základě znalosti distribučních cest odhadnout celkovou velikost trhu v ČR.

K určení velikosti trhu biopotravin v ČR byly využity postupy uplatňované v zahraničí. Dle této metodiky je třeba zahrnout všechny významné aktéry, kteří realizují prodej biopotravin konečným spotřebitelům, **tedy velikost trhu je rovna objemu nákupu konečných spotřebitelů v dané zemi**. Snahou je tedy zjistit minimálně obraty v rámci následujících odbytových míst:

- maloobchodní prodej;
  - a. maloobchodní řetězce (včetně drogistických),
  - b. specializované prodejny (prodejny zdravé výživy a bioprodejny)
  - c. ostatní (neřetězcové prodejny potravin, vinotéky, lékárny apod.)
- gastronomie (tj. biopotravin spotřebované ve veřejném stravování a restauracích);
- přímý prodej (tj. prodej konečnému spotřebiteli, např. zásilkový prodej, prodej přes podnikovou prodejnu, prodej na farmářských trzích).

Velikost trhu biopotravin v ČR byla tedy odvozena jako součet obrátů registrovaných výrobců a distributorů za prodej biopotravin na českém trhu směřujících do odbytových míst, která realizují prodej přímo konečnému spotřebiteli (tj. maloobchody s potravinami, drogerie či lékárny, zařízení veřejného stravování a přímý prodej).

---

¹ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

Tyto obraty byly navýšeny o obvyklou 30% maloobchodní marži. K tomu byly navíc přičteny obraty za prodej importovaných biopotravin, které si maloobchody (jedná se především o maloobchodní řetězce) samy dovážejí, a které neprojdou tuzemskou dodavatelskou vertikálou. Do distribuce jsou zahrnuti i distributoři komodit (mléko, obiloviny). Do konečné velikosti trhu je pak započten pouze prodej biopotravin. Pro potřeby vyčíslení celkového obratu za biopotravinu realizovaného „českými“ subjekty (resp. subjekty působícími v ČR) se navíc přičítá objem jejich vývozu.

K ověření správného nastavení metodiky ÚZEI byla využita i data o prodeji biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích dodaná společností Nielsen Admosphere, a. s. Metodika realizovaného šetření je blíže specifikována v kapitole 3.5.

Návratnost dotazníků

Dle údajů z Registru ekologických podnikatelů (REP) bylo k 31. 12. 2016 registrováno celkem 889 subjektů podnikajících v ekologickém zemědělství, které se zabývaly výrobní nebo distributorskou činností, případně obojím. Registrováno bylo tedy 603 výrobců a 501 distributorů biopotravin. Z těchto mělo 215 subjektů registrovanou jak činnost výrobce, tak zároveň činnost distributora.

Pro oslovení konkrétním typem dotazníku byly subjekty rozděleny dle reálně vykonávané činnosti. Z celkového počtu 889 subjektů bylo 6 osloveno dotazníkem pro maloobchod. Tímto dotazníkem byly osloveny i ostatní maloobchodní řetězce (MŘ) působící v ČR, které mají biopotravinu ve svém sortimentu (tj. celkem 8 řetězců) a dále společnosti: dm drogerie markt s. r. o., Marks and Spencer Czech Republic, a. s. a ROSSMANN, spol. s r. o a IKEA Česká republika, s.r.o.

Z celkových 889 registrovaných výrobců a distributorů jich bylo 78 vyloučeno z šetření, jelikož nerealizují prodej nebo distribuci potravin (jednalo se např. o distribuci krmiv, osiv nebo hnojiv, dále dopravu nebo skladování biopotravin pro zákazníka, resp. o subjekty mající vazbu na jiný registrovaný subjekt, který data poskytl). Dále byly vyřazeny subjekty Penny Market s. r. o., AHOLD Czech Republic, a. s., BILLA spol. s r.o., Kaufland Česká republika v.o.s., dm drogerie markt s. r. o. a Tesco Stores ČR a.s., které byly, jak je zmíněno výše, osloveny dotazníkem pro MŘ.

Návratnost dotazníků u výrobců dosáhla 96 %, avšak 133 subjektů (29 %) uvedlo, že s výrobou dosud nezačali, nebo v daném roce již nic nevyrobili a výrobu ukončují.

Návratnost dotazníků u distributorů dosáhla 94 %, avšak 51 z nich (21 %) s distribucí ještě nezačalo nebo naopak činnost již ukončuje. Do kategorie „mix“ zahrnující subjekty zabývající se jak distribucí (velkoobchod, import, export), tak také výrobou², bylo po zvážení zařazeno celkem 80 subjektů. Trvalou snahou je přerozdělení těchto subjektů do výrobců a distributorů na základě jejich převažující činnosti.

Návratnost dotazníků u této kategorie dosáhla 90 %, z toho však 54 respondentů (75 %) uvedlo, že s distribucí/výrobou ještě nezačali.

U respondentů, u kterých se nepodařilo dotazníkovým šetřením zjistit všechny potřebné údaje, a jsou klíčoví pro trh biopotravin, byly údaje doplněny o kvalifikované odhady, a to na základě dříve vyplněných dotazníků a znalosti trhu z předchozích let. Závěry v této zprávě se tedy opírají o data 324 aktivních výrobců biopotravin, 191 aktivních distributorů a 18 distributorů/výrobců. Dále také o údaje 12 obchodních řetězců nabízejících biopotravinu v ČR³.

² Výroba těchto subjektů zahrnuje zejména balící činnost.

³ U jednoho subjektu byl oddělen obrat za výrobu a distribuci biopotravin, subjekt je tedy zastoupen jak mezi výrobcí biopotravin, tak mezi distributory.

Přes výše uvedené skutečnosti, lze výstupy považovat za vypovídající, jelikož se podařilo získat odpovědi od většiny hlavních aktérů na trhu biopotravin.

Při využívání výsledků prezentovaných v této zprávě je třeba vzít v úvahu následující:

- a) Celková velikost trhu s biopotravinami v ČR včetně specifikace podílu hlavních kategorií biopotravin a distribučních cest (tj. kapitola 3) i údaje o celkovém objemu výroby či distribuce biopotravin, podílu jednotlivých kategorií biopotravin a podílu jednotlivých odbytových míst na celkovém obratu (tj. kapitoly 4 a 5) jsou nyní odhadnuty za celý sektor (tzn., že údaje zahrnují jak získané údaje od výrobců a distributorů, tak doplněné expertní odhady za chybějící subjekty, resp. části trhu).
- b) Rozdělení registrovaných subjektů do jednotlivých kategorií (tj. „výrobce biopotravin“, „distributor biopotravin“ a „výrobce/distributor“) je problematické, jelikož typ uváděné registrace nemusí zcela odpovídat realitě. Je to dáno změnou činnosti v průběhu roku, např. rozšířením sortimentu o distribuci jiných než vlastních výrobků, ukončení/odložení začátku výroby a setrvání jen u distribuce biopotravin apod.

Navíc vzhledem k tomu, že za výrobu biopotravin je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin (tj. přebalení biopotravin do spotřebitelského balení), je snižována rozlišovací hranice mezi skutečným výrobcem a pouhým distributorem.

Ke zpřesnění evidence o subjektech působících v ekologickém sektoru významně přispívá online systém Registr ekologických podnikatelů (REP) dostupný na webu MZe: <https://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/>.

- c) Údaje od tzv. „mix“ subjektů (tj. registrovaných současně jako výrobce tak distributor) jsou v této zprávě zahrnuty v plné výši k údajům výrobců v kapitole 4. Snahou šetření bylo identifikovat a odlišit u těchto subjektů obrat za jejich vlastní výrobu a za distribuci hotových výrobků jiných dodavatelů. S pomocí inspektorů kontrolních organizací se podařilo identifikovat hlavní činnost a přeřadit většinu „mix“ subjektů buď do kategorie „výrobce“ či „distributor“. U 18 subjektů je realizován skutečně souběh jak vlastní výroby biopotravin, tak distribuce biopotravin jiných výrobců, byly tedy ponechány v kategorii „mix“.

2 Souhrn hlavních výstupů

Celkový trh s biopotravinami v ČR:

- **Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2016 přibližně 4,19 mld. Kč. Z toho celková spotřeba biopotravin (včetně dovozu) v ČR činila 2,55 mld. Kč, (což je nárůst o 13,5 % v porovnání s rokem 2015) a vývoz biopotravin vzrostl na cca 1,64 mld. Kč (z toho reexport činil 259 mil. Kč, tj. 16 % objemu vývozu). Průměrná roční spotřeba na obyvatele byla 241 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů byl na úrovni 0,9 %.**
- **Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 2 110 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně vzrostl na 87 mil. Kč, obrat přímého prodeje (jde zejména o přímý prodej z ekofaremu) dosáhl 184 mil. Kč, prodej prostřednictvím e-shopů činil 172 mil. Kč.**
- Biopotraviny byly v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (43,9 %, tj. za 1,12 mld. Kč), na druhém místě pak prostřednictvím drogerií (17,9 %, tj. 456 mil. Kč) a prodejen zdravé výživy (14,3 %, tj. 366 mil. Kč). Prostřednictvím faremního a ostatního přímého prodeje byla uplatněna produkce za 184 mil. Kč (7,3 %), prostřednictvím e-shopů⁴ bylo realizováno 172 mil. Kč (6,7 %). K meziročnímu poklesu prodejů biopotravin došlo v nezávislých prodejnách potravin, a to na hodnotu 2,9 % (tj. 75 mil. Kč v roce 2016 namísto 94 mil. Kč v roce 2015). Prostřednictvím gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování došlo k nárůstu na 3,4 % biopotravin (tj. 87 mil. Kč namísto 73 mil. Kč v roce 2015). U nákupu biopotravin v lékárnách došlo ke zvýšení na 3,6 % (tj. 91 mil. Kč).
- **Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodejů je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (33% podíl, přičemž téměř polovinu tohoto obratu představovalo koření a aromatické výtažky v podobě hořčice, omáček atd. a zpracovaná káva a čaj). Druhou příčku si drží kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (23 %), následovaná kategorií „Ovoce a zelenina“ (21 %) zahrnující ovocné a zeleninové šťávy.**
- **Biopotraviny z dovozu (při zahrnutí jen finálních biopotravin) se na maloobchodním obratu v roce 2016 podílely 46 % (39 % v roce 2015). Při zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory a „mix“ subjekty⁵, tvoří podíl biopotravin z dovozu 60 % (62 % v roce 2015) maloobchodního obratu. Pokud by byl započítán navíc i objem bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovány (tj. dovoz bio-surovin a bio-polotovarů), podíl biopotravin ze zahraničí by ještě vzrostl.**

⁴Prodej prostřednictvím e-shopů lze v případě faremních zpracovatelů a dalších výrobců považovat za přímý prodej.

⁵ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin:

- **Na konci roku 2016 bylo v ČR registrováno 603 výrobců biopotravin**, resp. 635 výrobních provozoven, což oproti roku 2015 představuje navýšení o 11,3 %. V průběhu roku 2016 bylo nově registrováno 98 subjektů, naopak svoji činnost ukončilo 37 výrobců.
- Ze získaných údajů však vyplývá, že z celkového počtu 603 subjektů jich zhruba 31 % svou činnost v roce 2016 ve skutečnosti vůbec neprovozovalo z důvodu běžícího přechodného období po registraci či ukončení činnosti z důvodu nedostatku zakázek.
- K nejčastějšímu hlavnímu zaměření výrobců v roce 2016 patřila „Výroba ostatních potravinářských výrobků“, dále „Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků“ a „Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny“.
- **Celkový obrat výrobců biopotravin v roce 2016 dosáhl 2,786 mld. Kč**, což představuje nárůst o 2,2 % proti obratu 2,727 mld. Kč v roce 2015. V tomto obratu jsou však zahrnuty i obraty společností, které nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení a celkové obraty „mix“ subjektů, které kromě vlastní výroby biopotravin distribuují i výrobky jiných dodavatelů⁶.
- Z pohledu obratu dosáhla v roce **2016 největšího objemu výroby opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (36 %; a to zejména podkategorie „Koření a aromatické výtažky“)**. Následovaly kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (15 %) a „Mlýnské a škrobárenské výrobky“ (12 %), „Ovoce a zelenina“ (12 %) a „Mléko a mléčné výrobky“ (12 %).
- **Čeští výrobci vyvezli do zahraničí biopotravin za přibližně 1 232 mil. Kč**. Vývoz biopotravin tedy nadále roste a směřuje převážně do zemí EU, přičemž největší objem biopotravin (388 mil. Kč) byl vyvezen do Německa a dále pak do zemí nesousedících s ČR (302 mil. Kč) a do Rakouska (184 mil. Kč). Přitom 84 % výrobců biopotravin uplatnilo většinu své výroby na českém trhu.
- **Biopotravin byly výrobci prodávány na českém trhu nejčastěji prostřednictvím maloobchodních řetězců (35 %)**, dále velkoobchodů (15 %) a specializovaných prodejen v podobě prodejen zdravé výživy a biopotravin (13 %). Prodej přes nezávislé prodejny potravin činil 3 % a téměř 9 % vyrobených biopotravin směřovalo k dalšímu výrobcu. Podíl ostatních distribučních cest zahrnujících přímý prodej, prodej přes překupníka, lékárny či drogerii a gastronomii činil 25 %.

---

⁶ Obrat „mix“ subjektů za distribuci biopotravin jiných dodavatelů tvořil 46 % jejich celkového obratu, tj. 329 mil. Kč).

Distribuce biopotravin:

- **Na konci roku 2016 bylo v ČR registrováno celkem 501 distributorů biopotravin,** resp. 558 provozoven, což představuje meziroční nárůst o 22,5 %. Vzhledem k vývoji v předchozích letech lze konstatovat setrvalý růst počtu subjektů okolo 18 %. V průběhu roku 2016 bylo nově registrováno 125 subjektů, naopak svoji činnost ukončilo 33 distributorů.
- **Celkový obrat registrovaných distributorů dosáhl v roce 2016 ve velkoobchodních cenách 1 119,4 mil. Kč** (odhadem cca 1 004,3 mil. Kč v roce 2015). V tomto obratu však není zahrnut objem distribuce tzv. „mix“ subjektů⁷ (cca 328,5 mil. Kč), avšak do obratu jsou zahrnuty také obraty odbytových družstev.
- **Hlavní distribuovanou kategorií biopotravin byla v roce 2016 „Ovoce a zelenina“** s 40% podílem. Na druhém místě se v roce 2016 umístila kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ a tvořila 21% podíl, dále následovala kategorie „Mléčné výrobky (20% podíl).
- **Distributoři dovezli ze zahraničí v roce 2016 biopotraviny za zhruba 664 mil. Kč** (tj. 59 % jejich celkového obratu prodeje), z toho bylo přibližně 70 % uplatněno na českém trhu; zboží za zbylých 196 mil. Kč bylo dále reexportováno. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu činil dalších zhruba 562 mil. Kč (nárůst oproti 399 mil. Kč v roce 2015).
- **Největším odbytištěm mezi distributory je český trh.** Celkem na českém trhu bylo uplatněno 64 % objemu distribuovaných biopotravin v celkové hodnotě 715 mil. Kč (v roce 2015 šlo o 62 % a 623 mil. Kč). Významná část obchodovaných biopotravin byla také dále exportována mimo ČR. Export směřoval v největším objemu do Německa, dále na Slovensko a do Polska.
- K prodeji biopotravin na českém trhu distributoři **nejčastěji využívali jiné distribuční cesty** (29 %), které zahrnují prodej přes prostředníky, přímý prodej a prodej přes gastronomická zařízení, dále maloobchody (27 %), další výrobce biopotravin (12 %) a specializované prodejny (12 %)

---

⁷ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků a jejich celkový obrat je započítán mezi obrat výrobců. Patří sem např. oba největší velkoobchody biopotravin (Country Life s. r. o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r. o.).

3 Situace na trhu s biopotravinami v ČR v roce 2016

Kapitola shrnuje získané údaje od výrobců a distributorů a doplňuje tato data expertními odhady za chybějící subjekty, resp. části trhu, a tím se snaží stanovit celkovou velikost trhu s biopotravinami v ČR v roce 2016.

3.1 Velikost trhu s biopotravinami

Po výrazném nárůstu trhu biopotravin v letech 2005-2008 došlo v letech 2009 a 2010 ke stagnaci obratu okolo 1,6 mld. Kč. V roce 2011 se nárůst spotřeby biopotravin opět nastartoval a došlo k jeho oživení, které pokračovalo i v letech 2012 a 2013, kdy trh biopotravin v ČR (tj. domácí spotřeba) vzrostl meziročně o dalších 9,5 % na téměř 2 mld. Kč. V roce 2014 se domácí spotřeba zvýšila o 3,9 % a překonala tak hranici 2 mld. Kč. Nárůst pokračoval i v následujících letech. V roce 2016 činila domácí spotřeba biopotravin 2,55 mld. Kč.

Celkový obrat s biopotravinami realizovaný českými subjekty činil v roce 2016 přibližně 4,19 mld. Kč. Objem exportovaných biopotravin také opět vzrostl a dosáhl objemu 1,64 mld. Kč (39 % obratu). Je nutné říci, že trend zvyšování vývozu je patrný v celém sledovaném období, avšak v posledních sledovaných letech (2014–2016) je údaj částečně ovlivněn i změnou metodiky, neboť byly do šetření zahrnuty i subjekty zabývající se vývozem komodit k dalšímu zpracování (např. mlékárenská družstva). Vývoz je realizován samotnými výrobci (63 %), dále výrobci, kteří jsou současně distributory (12 %) i čistými distributory (25 %), přičemž obě skupiny distributorů realizují tzv. reexport, jehož výše v roce 2016 činila 259 mil. Kč (tj. 16 % objemu vývozu). V roce 2015 činila hodnota reexportu 235 mil. Kč a ve srovnání s rokem 2014 (222 mil. Kč) se jednalo rovněž o nárůst objemu reexportu.

Po odpočtu exportu tedy spotřeba biopotravin v České republice dosáhla 2,55 mld. Kč a meziročně vzrostla o 13,5 %. Z toho obrat v maloobchodě činil 2 110 mil. Kč, obrat ve veřejném stravování 87 mil. Kč (73 mil. Kč v roce 2015) a 184 mil. Kč tvořil obrat přímého prodeje (přímý prodej z farmy a jiné formy přímého prodeje). Prodej prostřednictvím e-shopů, který je od roku 2015 uváděn zvlášť, činil 172 mil. Kč. Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů činil 0,9 % a průměrná roční spotřeba vzrostla na 241 Kč na obyvatele.

Tab. 1 Vývoj trhu biopotravin v ČR, 2007–2016

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celkový obrat s biopotravinami včetně vývozu (mld. Kč)	1,39	1,95	1,98	2,10	2,24	2,40	2,72	3,19	3,73	4,19
Vývoz (mld. Kč)	0,10	0,15	0,37	0,51	0,57	0,62	0,77	1,17	1,48	1,64
Spotřeba biopotravin v ČR (mld. Kč)	1,29	1,80	1,61	1,60	1,67	1,78	1,95	2,02	2,25	2,55
Meziroční změna obratu biopotravin v ČR (%)	70	40	-10	-1	4,6	6,7	9,5	3,9	11,4	13,5
Podíl na celkové spotřebě potravin a nápojů (%)	0,55	0,75	0,65	0,63	0,65	0,66	0,71	0,72	0,81	0,90
Spotřeba na obyvatele a rok (Kč)	126	176	154	151	158	169	185	191	213	241
Podíl dovozu na obratu biopotravin (%)	62	57	n. d.	46	46/60*	46/60*	46/57*	43/49*	39/62*	46/60*
Podíl řetězců na obratu biopotravin (%)	68	74	68	67	64	64	64	57	61	62

* Podíl dovozu distributorů/ Podíl dovozu distributorů a „mix“ subjektů.

Zdroj: Green marketing pro roky 2006–2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009–2016

3.2 Podíl domácí a zahraniční produkce

Podíl biopotravin z dovozu na celkovém domácím maloobchodním obratu nelze jednoznačně stanovit z důvodu nedostupnosti dat. Samotná definice domácí produkce navíc není zcela jednoznačná. Za domácí „českou“ bioprodukcí lze považovat tu, která byla vyrobena čistě z domácích surovin (tj. dle definice nařízení EU, které umožňuje označit biopotravinu jako „produkci ČR“ jen pokud všechny (min. 98 %) složky zemědělského původu využitě při výrobě biopotravin pocházejí z ČR) nebo tu, u které je poslední krok zpracování (tedy včetně přebalení do spotřebitelského balení) proveden na území ČR, tzv. vyrobeno v ČR.

Objem dovozu finálních biopotravin realizovaný distributory a samotnými maloobchodními řetězci (tj. bez zahrnutí dovozu bioproduktů a biopotravin určených k dalšímu zpracování), který byl prodán na českém trhu (tj. nebyl dále reexportován), je pro rok 2016 odhadován na 1 171 mil. Kč, což představuje 46% podíl na maloobchodním obratu v ČR. Po započtení objemu dovozu, který realizují tzv. „mix“ subjekty⁸, a které do ČR dovezly finální biopotravinu za dalších zhruba 348 mil. Kč, vzroste podíl dovozových biopotravin na českém trhu na 60% podíl na maloobchodním obratu v ČR. Pokud by byl započítán navíc i objem bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovány (tj. dovoz bio-surovin a bio-polotovarů), podíl biopotravin ze zahraničí by ještě vzrostl.

⁸ Viz pozn. p. č. 1, s. 6.

3.3 Poptávka po biopotravinách

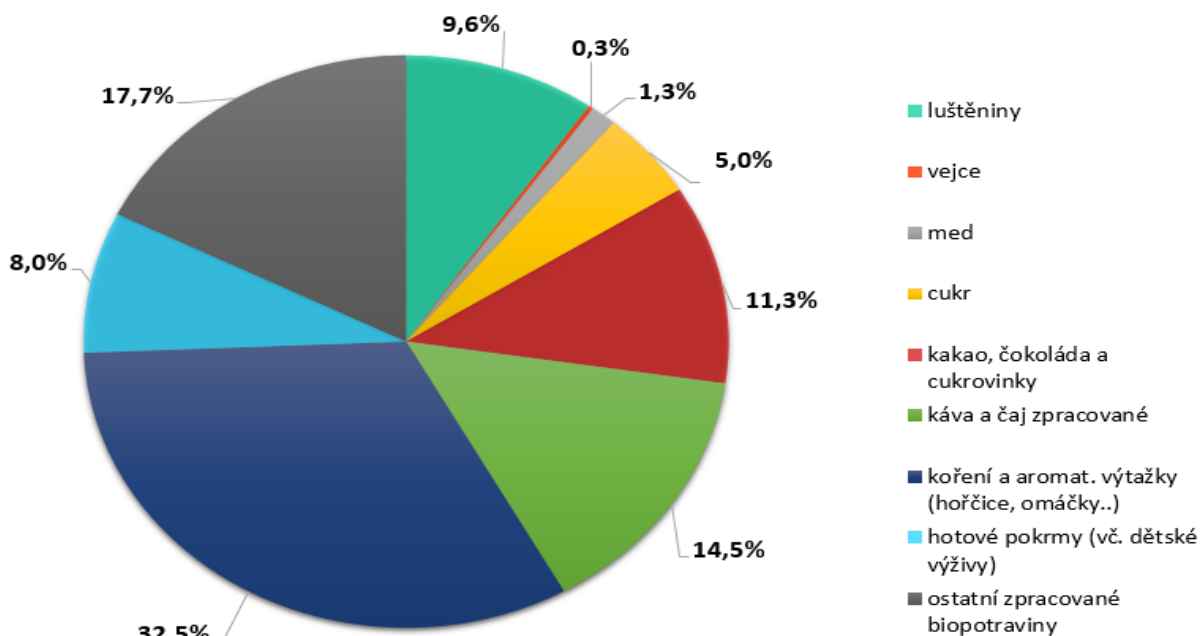
Struktura hlavních biopotravin je dlouhodobě stabilní (viz Tab. 2). Stejně jako v předchozích letech byl největší zájem o „Ostatní zpracované biopotraviny“, které tvořily cca 33% podíl na maloobchodním obratu biopotravin, přičemž téměř polovinu představovalo koření a aromatické výtažky (hořčice, omáčky atd.) a zpracovaná káva a čaj. Druhou příčku si drží kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ (23 %), následovaná kategorií „Ovoce a zelenina“ (21 %), která od roku 2009 zahrnuje také ovocné a zeleninové šťávy. Podrobnější členění kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ je znázorněno v Grafu 1.

Tab. 2 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2007–2016

Hlavní kategorie potravin	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	podíl kategorie potravin (%)									
Maso a masné výrobky	6,2	5,4	9,5	8,6	8,5	8,1	6,9	8,2	6,9	5,1
Ovoce a zelenina ¹⁾	5,4	6,2	10,8	10,8	13,6	13,7	16,1	13,7	12,6	21,3
Oleje a tuky	x	x	1,8	1,9	1,9	2,1	2,1	4,4	4,2	2,9
Mléko a mléčné výrobky	20,9	22,2	21,1	24,8	19,6	20,0	18,2	22,0	20,2	23,0
Mlýnské a škrobářenské výrobky	6,0	5,9	6,3	8,4	9,7	10,4	11,7	8,2	7,5	4,8
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	1,6	3,8	9,4	8,2	9,4	9,5	9,2	9,4	7,3	6,2
Ostatní zpracované potraviny	49,3	45,9	35,9	32,8	35,3	34,3	33,0	33,0	37,1	33,2
Nápoje ¹⁾	10,6	10,6	5,2	4,5	2,0	1,9	2,7	1,1	4,2	3,4
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ Do roku 2008 jsou ovocné/zeleninové džusy a šťávy zahrnovány do kategorie „Nápojů“, od roku 2009 jsou dle klasifikace CPA součástí kategorie „Ovoce a zelenina“.

Zdroj: Green marketing pro roky 2006-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009–2016

Graf 1 Podíl podkategorií potravin v rámci kategorie „Ostatní zpracované potraviny“, 2016

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2017

3.4 Způsob distribuce biopotravin

Biopotraviny byly v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (43,9 %, tj. 1,12 mld. Kč), na druhém místě pak prostřednictvím drogerií (17,9 %, tj. 456 mil. Kč) a prodejen zdravé výživy (14,3 %, tj. 366 mil. Kč). Za pozitivní lze považovat skutečnost, že dochází k nárůstu faremního a ostatního přímého prodeje (184 mil. Kč v roce 2016 namísto 158 mil. Kč v roce 2015). V minulosti byly do této kategorie započítávány i prodeje prostřednictvím e-shopů. Z důvodu nárůstu prodejů, a tedy růstu významnosti tohoto odbytového místa, je nyní obrat prodejů přes e-shopy evidován zvlášť. Avšak jeho odtržení od faremního a ostatního přímého prodeje není zcela jednoznačné, protože e-shopy pro uplatnění svých výrobků využívají také faremní zpracovatelé a další výrobci. Pro upřesnění celkový obrat tohoto odbytového místa (184 mil. Kč) byl z poloviny (92 mil. Kč) tvořen prodeji výrobců (včetně mix subjektů). K meziročnímu zvýšení došlo u gastronomických zařízení, kdy bylo touto distribuční cestou uplatněno 3,4 % biopotravin (87 mil. Kč).

Tab. 3 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v ČR, 2007–2016

Odbytové místo v ČR	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016
	podíl odbytového místa v ČR (%)										(mil. Kč)
Supermarkety/hypermarkety	67,5	74,0	58,0	56,3	56,5	49,7	48,3	40,9	46,2	43,9	1 121
Drogerie ¹⁾	x	x	11,2	14,1	11,3	18,0	18,7	16,5	14,7	17,9	456
Prodeje zdravé výživy a biopotravin	22,5	18,0	17,7	19,4	19,8	19,0	16,6	24,8	14,3	14,3	366
Nezávislé prodejny potravin	2,5	2,0	2,4	1,2	1,4	1,4	1,6	1,7	4,2	2,9	75
Faremní a ostatní přímý prodej	2,0	1,4	3,9	3,5	5,2	5,9	8,9	6,7	7,0	7,3	184
e-shopy ²⁾	x	x	x	x	x	x	x	3,4	7,8	6,7	172
Lékárny	5,0	4,0	6,0	4,7	5,2	4,8	4,5	3,1	2,6	3,6	91
Gastronomie	0,5	0,6	0,8	0,8	0,6	1,1	1,4	2,9	3,2	3,4	87
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	2 553

¹⁾ Do roku 2008 jsou drogistické řetězce (drogerie) součástí kategorie „Supermarkety/hypermarkety“.

Podíl drogistických řetězců byl pro roky 2009 až 2013 upraven zpětně na základě zpřesnění metodiky.

²⁾ Z důvodu nárůstu prodejů prostřednictvím e-shopů, které byly dříve součástí faremního a ostatního přímého prodeje, jsou údaje pro tyto kategorie uváděny odděleně.

Zdroj: Green marketing pro roky 2006-2008, Statistické šetření ÚZEI pro roky 2009-2016

V roce 2016 byly z ČR vyvezeny biopotraviny za 1,64 mld. Kč (více než 39 % jejich celkového obratu). Mezi největší exportéry patřily RACIO, s. r. o., Lifefood Czech Republic, s. r. o., Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO a Sonnentor, s. r. o., kteří společně tvoří téměř polovinu celkového vývozu.

3.5 Prodej biopotravin ve vybraných maloobchodních řetězcích v roce 2015 a 2016

Data pro tuto podkapitolu byla získána z maloobchodního auditu realizovaného pro ÚZEI společností Nielsen Admosphere, a. s. Z důvodu odlišné metodiky sběru dat se data uvedená v této kapitole liší od údajů uvedených v kapitolách 3.3 a 3.4. Rozdílné je i začlenění prodejen do maloobchodních řetězců. ÚZEI řadí do maloobchodních řetězců obraty prodejen: Ahold, Billa, COOP, Globus, Kaufland, Penny, Tesco a Lidl, naproti tomu prodejny typu Žabka, Trefa a Terno řadí do kategorie „nezávislé prodejny potravin“.

Společnost Nielsen ke zpracování analýzy prodeje biopotravin v MŘ využila jednak reálná data v podobě skenovaných dat z pokladen, jednak expertní odhady. Současně se společnost Nielsen zaručila za kvalitu a správné rozlišení biopotravin a konvenčních⁹ potravin v šetření. Skenovaná data z pokladen byla získána z maloobchodních řetězců: Tesco, Ahold, Globus, Billa, Penny Market, Žabka a Trefa. Odhady jsou provedeny pro Kaufland, Lidl, COOP a Terno.

K odhadu dat byly použity dvě metody: odhad obrátu u nespolupracujících řetězců a odhad ze vzorku. Metoda odhadu nespolupracujících řetězců vychází ze sběru účtenek přímo od zákazníků a byla použita pro řetězce Kaufland a Lidl (tyto řetězce neposkytují skenovaná data z pokladen). K odhadu prodeje v maloobchodních řetězcích Terno a COOP byla použita metoda odhadu ze vzorku, kdy elektronická data získaná na vzorku prodejen byla statisticky extrapolována na všechny prodejny daného maloobchodního řetězce. Prodej biopotravin v prodejnách tradičního trhu byl zjišťován odhadem ze vzorku, který měl podobu manuálního auditu. Manuální audit prováděli zaměstnanci společnosti Nielsen (auditoři) přímo na prodejnách, a to za použití čteček. Auditoři dopočítávali prodeje na základě informací o zásobách na prodejně a ve skladu, které získali při předchozí návštěvě prodejny a informací o nákupech, které jim byly poskytnuty jednotlivými obchodníky (předchozí zásoby + nákupy – současné zásoby).

Podle průzkumu společnosti Nielsen dosáhl prodej biopotravin v ČR ve vybraných MŘ v roce 2016 hodnoty 800 mil. Kč. To představuje oproti roku 2015 a hodnotě téměř 789 mil. Kč nárůst o více než 11 mil. Kč, v procentuálním vyjádření se jedná o meziroční růst ve výši 1,4 %. Pro srovnání trh s konvenčními potravinami dosáhl v roce 2016 hodnoty 153 183 mil. Kč. Oproti roku 2015 zaznamenal nárůst o 2,7 mld. Kč. Meziročně trh s konvenčními potravinami vzrostl o 1,8 %.

Tab. 4 Prodej biopotravin a konvenčních potravin v ČR, 2015 a 2016

Ukazatel	2015 ¹	2016	Meziroční změna (%)	Meziroční změna (tis. Kč)
Biopotraviny (tis. Kč)	788 822	800 132	1,43	11 310
Konvenční potraviny (tis. Kč)	150 473 581	153 182 863	1,80	2 709 282
Hodnota celkového trhu s potravinami (tis. Kč)	151 262 403	153 982 995	1,80	2 720 592
Podíl biopotravin (%)	0,52	0,52	x	x

¹ Z důvodu zpřesnění metodiky společnosti Nielsen se údaje za rok 2015 liší od údajů publikovaných ve Zprávě o trhu s biopotravinami v ČR za rok 2015.

Zdroj: Nielsen Atmosphere, a. s. 2017

Následující Tab. 5 uvádí hodnotu obrátu jednotlivých kategorií potravin za roky 2015 a 2016 v členění na bio a konvenční potraviny a podíl biopotravin na celkovém obrátu příslušné kategorie. Z tabulky vyplývá, že nejvýznamnější kategorií biopotravin byla kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“ (2015: 350 mil. Kč, 2016: 297 mil. Kč), následována kategorií „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“ (2015: 156 mil. Kč, 2016: 168 mil. Kč). Naopak za nejméně významnou kategorii biopotravin je možné označit „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“ (2015: 274 tis. Kč, 2016: 421 tis. Kč). V kategorii „Zpracované a konzervované ryby, koryše a měkkýše“ (2015: 28 tis. Kč) nebyl v roce 2016 zaznamenán žádný nákup. Ze srovnání absolutních hodnot prodeje jednotlivých kategorií potravin vyplývá, že „Mléčné výrobky a zmrzlina“ a „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“ jsou

⁹ Pro účely tohoto srovnání je za konvenční potraviny považována jakákoliv potravina, která není certifikována jako bio.

nejvýznamnějšími kategoriemi potravin i v rámci konvenčních potravin. Nejméně významnou kategorií v rámci konvenčních potravin je „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“.

Tab. 5 Prodej hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR v letech 2015 a 2016 a podíl biopotravin na celkovém obratu dané kategorie

Kategorie CPA	Biopotraviny (tis. Kč)		Konvenční potraviny (tis. Kč)		Podíl bio na celkovém obratu (%)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Mléčné výrobky a zmrzlina	349 599	297 486	40 532 485	40 026 691	0,86	0,74
Mlýnské a škrobářenské výrobky	73 443	89 740	6 673 390	6 682 427	1,09	1,33
Nápoje	22 385	33 110	35 099 229	35 657 374	0,06	0,09
Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky	156 445	167 705	35 519 718	36 597 757	0,44	0,46
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	72 134	81 882	15 392 806	16 074 285	0,47	0,51
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	42 542	58 667	2 052 876	2 129 682	2,03	2,68
Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	274	421	818 782	802 854	0,03	0,05
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	71 972	71 121	12 036 691	12 717 167	0,59	0,56
Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši	28	x	2 347 601	2 494 627	0,00	x
Celkem	788 822	800 132	150 473 581	153 182 863	0,52	0,52

Pozn. Z důvodu zpřesnění metodiky společnosti Nielsen Admosphere, a. s. se údaje za rok 2015 liší od údajů publikovaných v loňské zprávě.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s. 2017

Nejvyšších hodnot podílu bio na celkovém obratu dosahují biopotraviny u kategorie „Rostlinné a živočišné oleje a tuky“ s hodnotou 2,0 % v roce 2015 a 2,7 % v roce 2016. Zastoupení okolo 1 % mají pak biopotraviny u prodeje „Mlýnských a škrobářenských výrobků“ (nejčastěji mouky) a „Mléčných výrobků a zmrzliny“.

Tab. 6 Meziroční změny v prodeji hlavních kategorií bio a konvenčních potravin v ČR (2016/2015)

Kategorie CPA	Biopotraviny		Konvenční potraviny	
	Meziroční změna (tis. Kč)	Meziroční změna (%)	Meziroční změna (tis. Kč)	Meziroční změna (%)
Mléčné výrobky a zmrzlina	-52 113	-14,91	-505 795	-1,25
Mlýnské a škrobárenské výrobky	16 297	22,19	9 037	0,14
Nápoje	10 725	47,91	558 145	1,59
Ostatní zpracované potravinářské výrobky	11 260	7,20	1 078 039	3,04
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	9 748	13,51	681 479	4,43
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	16 125	37,90	76 806	3,74
Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	147	53,71	-15 929	-1,95
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	-851	-1,18	680 475	5,65
Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši	-28	-100,00	147 025	6,26
Celkem	11 310	1,43	2 709 282	1,80

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s. 2017

Jak vyplývá z Tab. 6, obrat z prodeje konvenčních potravin roste dynamičtěji než u biopotravin. U konvenčních potravin byl nárůst trhu o 1,80 %, u biopotravin o 1,43 %. K největšímu absolutnímu nárůstu v kategorii biopotravin mezi roky 2015 a 2016 došlo u „Mlýnských a škrobárenských výrobků“ a „Rostlinných a živočišných olejů a tuků“. Naopak k největšímu poklesu došlo mezi roky 2015 a 2016 u kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“. V relativním vyjádření nejvíce rostly kategorie „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“ a „Nápoje“. U konvence byl největší absolutní nárůst mezi roky 2015 a 2016 zaznamenán v kategoriích „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“, „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ a „Zpracované a konzervované ovoce a zelenina“. V relativním vyjádření nejvíce rostly kategorie „Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši“ a „Zpracované a konzervované ovoce a zelenina“.

Tab. 7 Podíl jednotlivých kategorií potravin na celkových prodejkách bio a konvenčních potravin v letech 2015 a 2016 (v %)

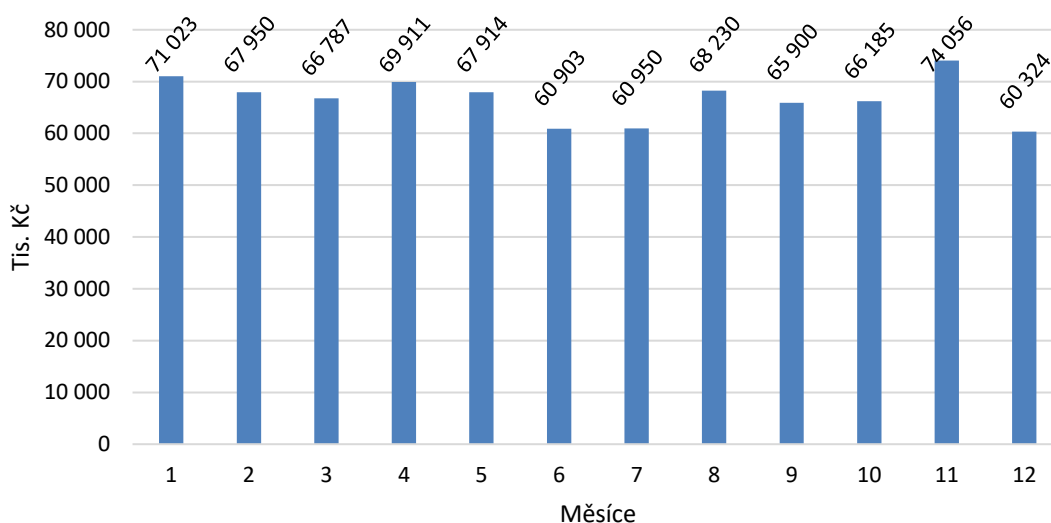
Kategorie CPA	Biopotraviny (v %)		Konvenční potraviny (v %)	
	2015	2016	2015	2016
Mléčné výrobky a zmrzlina	44,32	37,18	26,94	26,13
Mlýnské a škrobárenské výrobky	9,31	11,22	4,43	4,36
Nápoje	2,84	4,14	23,33	23,28
Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky	19,83	20,96	23,61	23,89
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	9,14	10,23	10,23	10,49
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	5,39	7,33	1,36	1,39
	0,03	0,05	0,54	0,52
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	9,12	8,89	8,00	8,30
Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši	0,00	0,00	1,56	1,63
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s. 2017

Nejvyšší podíl na nákupech biopotravin v letech 2015 a 2016 má kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“: v roce 2015 měla podíl 44,3 %, v roce následujícím pak 37,2 %. To představuje meziroční pokles o 7,1 %. Kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“ měla v letech 2015 a 2016 nejvyšší podíl také u konvenčních potravin: v roce 2015 to bylo 26,9 %, v roce 2016 pak 26,1 %. Meziročně tak došlo u této kategorie k poklesu o 0,8 %. Přes meziroční pokles zůstala v roce 2016 kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“ nejvýznamnější kategorií bio a konvenčních potravin. Druhý nejvýznamnější podíl biopotravin byl zaznamenán u kategorie „Ostatní zpracované výrobky“ (21,0 %) a kategorie „Mlýnské a škrobářenské výrobky“ (11,2 %).

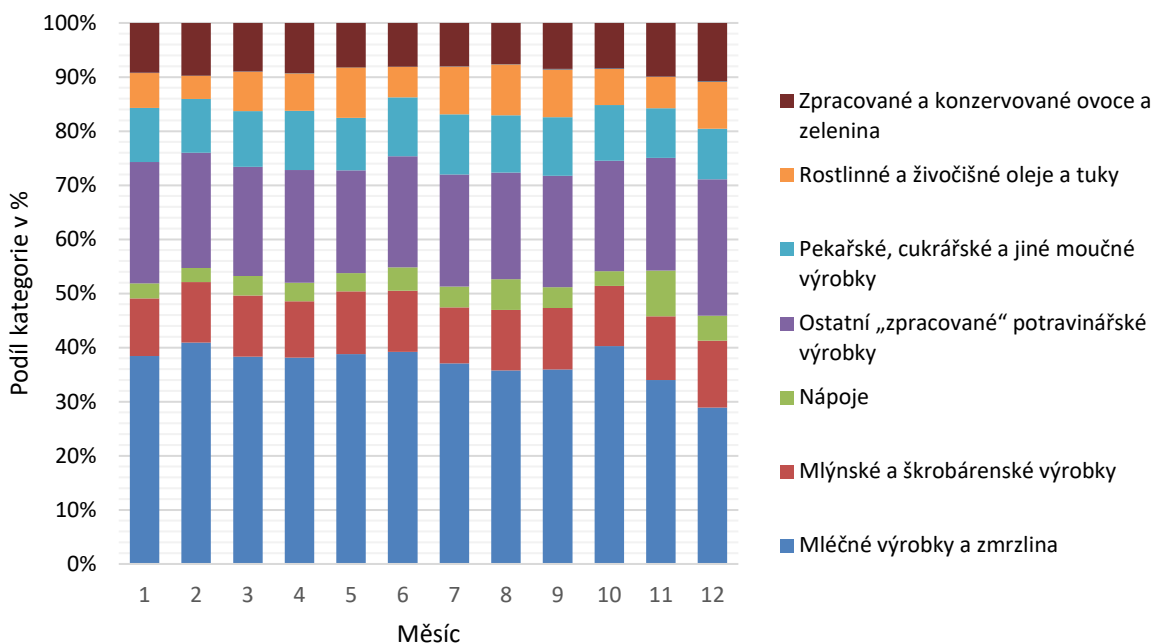
Z šetření společnosti Nielsen Admosphere, a. s. dále vyplývá, že průměrný měsíční obrát za biopotraviny ve sledovaných MŘ činil 67 mil. Kč. Nejvyššího průměrného měsíčního obrátu za rok 2016 bylo dosaženo v měsíci listopadu, a to cca 74,1 mil. Kč (viz Graf 2). Naopak nejnižšího průměrného měsíčního obrátu bylo dosaženo v prosinci, a to cca 60,3 mil. Kč.

Graf 2 Prodej biopotravin v jednotlivých měsících roku 2016

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s. 2017

V průběhu roku 2016 nedocházelo k významným změnám ve spotřebě. Dominantní podíl si zachovávala kategorie „Mléčné výrobky a zmrzlina“ a kategorie „Ostatní zpracované potravinářské výrobky“ (viz Graf 3).

Graf 3 Podíl kategorií biopotravin na celkových měsíčních prodejkách biopotravin v roce 2016

Pozn. z důvodu nízkých hodnot nejsou graficky znázorněny kategorie „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“ a „Zpracované a konzervované ryby, koryšci a měkkýši“.

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s. 2017

V rámci zjišťování prodejů biopotravin byla ČR rozdělena do 8 regionů (nikoliv krajů). Nejvýznamnějším regionem pro prodej biopotravin podle hodnoty prodeje je region Praha. Toto platí pro všechny měsíce roku 2016. Na druhém místě je region Severní Morava a na třetím Jižní Morava. Naopak nejméně biopotravin spotřebitelé nakupují v MŘ v regionech Jižní Čechy a Západní Čechy (viz Tab. 8).

Tab. 8 Prodej biopotravin podle regionů v jednotlivých měsících roku 2016 (v tis. Kč)

Region/měsíc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Praha	19 602	18 854	18 172	19 246	18 994	16 913	15 001	17 946	17 844	17 231	17 831	15 394
Střední Čechy	7 103	6 937	7 012	7 352	6 857	6 631	6 539	6 799	6 804	6 946	7 286	6 102
Severní Čechy	7 228	6 183	6 338	6 597	6 554	5 844	6 059	7 317	6 387	6 515	7 472	6 205
Jižní Čechy	4 105	4 338	3 901	4 235	4 041	3 495	4 206	3 853	4 026	4 326	5 209	3 717
Východní Čechy	5 721	5 343	5 572	5 833	5 492	4 964	5 412	5 502	5 402	5 497	5 962	5 031
Západní Čechy	4 652	4 688	4 292	4 538	4 782	3 942	4 316	4 090	4 119	4 090	5 394	3 655
Severní Morava	10 653	10 131	10 103	10 449	10 318	9 001	9 469	11 379	10 229	10 531	12 805	9 712
Jižní Morava	11 958	11 475	11 397	11 661	10 877	10 113	9 947	11 344	11 089	11 049	12 096	10 507
Celkem	71 023	67 950	66 787	69 911	67 914	60 903	60 950	68 230	65 900	66 185	74 056	60 324

Zdroj: Nielsen Admosphere, a. s. 2017

3.6 Nabídka biopotravin v maloobchodních řetězcích v roce 2016

V roce 2016 byla sledována nabídka biopotravin v následujících maloobchodních řetězcích (MŘ): Albert supermarket, Albert hypermarket, Billa, Tesco supermarket, Tesco hypermarket, Kaufland, Globus, Penny Market, Lidl, dm drogerie markt a Rossmann. Analýza nabídky vychází z dat produktu Green marketing cenový BIOMonitor¹⁰ a byla zpracována Ing. Zuzanou Čítkovou v interní studii pro ÚZEI „Analýza vývoje nabídky biopotravin a jejich cen v České republice 2014–2016“.

Celkový počet biopotravin, který byl v posledním sledovaném období (tedy listopadu 2016) k dostání na pultech výše uvedených MŘ, činil **3 037 položek**. Nabídka biopotravin se během roku (listopad 2015 až listopad 2016) zvýšila o 16 %.

Počet unikátních výskytů biopotravin¹¹ činil **2 082** položek v listopadu 2016 (tj. nárůst o téměř 30 % proti listopadu 2015).

Zastoupení jednotlivých kategorií biopotravin v řetězcích

Nejdůležitější kategorií co do počtu nabízených biopotravin v MŘ byla nadále **Kojenecká a dětská výživa** (všechny její podkategorie dohromady: kaše, maso, náhradní mléčná výživa, nápoje, ovocné příkrmy, sušenky a oplatky a zeleninové příkrmy). V listopadu 2016 se na celkové nabídce podílela zhruba 23 %. To znamená, že téměř každá čtvrtá biopotravina nabízená v MŘ patřila tedy do této kategorie a tento podíl je víceméně stabilní již několik let.

Dalšími významnými kategoriemi byly **Pečivo – čerstvé i trvanlivé včetně sušenek** (9% podíl), **Mléko a mléčné výrobky** (7% podíl na celkové nabídce BIO ve sledovaných MŘ), **Nápoje – ovocné a zeleninové šťávy, rostlinné, alkoholické i ostatní** (7% podíl), **Sladkosti-čokoláda, pralinky, cukrovinky a tyčinky** (5% podíl), **Pomazánky, paštiky a krémy** (4% podíl), **Konzervované a nakládané potraviny** (4% podíl), **Mouky, krupice, kroupy, trhanky a Těstoviny** (obě z posledních jmenovaných kategorií podíl 3 %).

Význam jednotlivých dodavatelů

AlnaturA byla jednoznačně nejdůležitějším dodavatelem biopotravin do sledovaných MŘ. V listopadu 2016 byla tato značka k nalezení na 468 regálových místech. Dalším v pořadí byl **HiPP Czech**. Výrobky tohoto dodavatele bylo možno najít na 442 regálových pozicích. Jelikož byly výrobky od tohoto dodavatele zastoupeny ve všech MŘ kromě diskontů (Penny Market, Lidl), byl počet unikátních výskytů výrazně nižší: 122. Na 3. místě následuje **dm drogerie markt**. Na 5. místě je MŘ drogerie Rossmann, který v listopadu 2016 nabízel 291 biopotravin.

Na pomyslném 4. a 6. místě stojí dva nejsilnější čeští výrobci a distributoři biopotravin **PRO-BIO, obchodní společnost s r. o.** (10% podíl na celkové nabídce biopotravin ve sledovaných MŘ) a **Country Life** (5% podíl). Pořadí může být ovšem ve skutečnosti jiné, jelikož některé MŘ neuvádějí dodavatele svých privátních značek biopotravin. Mezi časté dodavatele biopotravin pod privátními značkami MŘ se řadí právě tyto dvě společnosti.

¹⁰ Data z Green marketing cenového BIOMonitoru 2015 jsou k dispozici pouze pro interní potřeby ÚZEI.

¹¹ Celkové vs. unikátní výskyty: celkové výskyty označují celkový počet nabízených položek, položka s jedním EAN kódem se v tomto součtu může vyskytovat i vícekrát podle toho v kolika MŘ se nachází; naproti tomu v součtu unikátních výskytů může být pouze jednou.

Význam privátních značek

Celkový podíl privátních značek (PL - privat labels) jednotlivých MŘ se v roce 2012 pohyboval na úrovni 22 %. V letech 2013 až 2015 byl dokonce pod touto hranicí (17 %). V roce 2016 ovšem neustále rostl a v listopadu 2016 se dostal na hrubou hodnotu 35 %.

Nárůst v roce 2016 je způsoben např. privátní značkou dm Bio, kterou je postupně nahrazován sortiment AlnaturA v dm drogerii (AlnaturA není privátní značkou). Celkově byl podíl privátních značek silnější v supermarketech a diskontech, které nabízejí biopotraviny méně. V hypermarketech byl podíl PL nižší, protože zde bylo častěji nabízeno více variant jedné konkrétní potraviny (vedle privátní značky biopotraviny i další značková biopotravina).

- Pokud pomineme slabou nabídku biopotravin v Lidlu (86 %), nejvyššího podílu dlouhodobě dosahoval Rossmann. V Rossmannu činil podíl PL na celkové nabídce potravin pocházejících z ekologického zemědělství 69 %.
- Velký podíl měly PL i v Albert supermarketu, a to 57 % společně dm drogerií (52%).
- Nad 40% hranici podílu PL se dostal také Albert hypermarket (42 %) a Billa (41%).
- Podíl PL v Kauflandu (19 %).
- Podíl PL v Tesco (Tesco Organic) byl velmi nízký (10% podíl Tesco hypermarket, 3% podíl Tesco supermarket).

Řetězce Globus a Penny v roce 2016 nenabízely žádné privátní bioznačky.

3.7 Porovnání cen vybraných biopotravin a konvenčních potravin v ČR, Slovensku a v Rakousku

Údaje pro kapitulu byly převzaty z interní studie Ing. Zuzany Čítkové Porovnání cen vybraných biopotravin v České republice, v Rakousku a na Slovensku včetně srovnání s konvenčními potravinami, která byla zpracována pro ÚZEI v roce 2016.

U sedmi vybraných potravin (jogurt bílý, kravské plnotučné čerstvé mléko, 100% džus z jablečného koncentrátu, chlazené kuře, cibule kuchyňská žlutá, jáhly a ovesné vločky) byly sledovány ceny BIO a konvence v Kč v České republice, Slovensku a v Rakousku. Sběr dat proběhl v rámci hlavních distribučních kanálů a zaměřil se na hypermarkety (Tesco, Interspar), supermarkety (Tesco, Billa, Spar, Hofer, denn's Biomarkt), diskontní řetězce (Lidl), dále na specializované prodejny zdravé výživy (Bioprodejna, Country Life Dejvice, Rozmarýna, Bioráj, Zrnko, Vitalis, Martin reformstark), na tři farmářské prodejny (Sklizeno, Náš dvor, Farmářský řínek) a také drogistické řetězce (dm drogerie markt, Bipa). Veškerý sběr údajů byl prováděn v centru hlavního města (v Praze, Bratislavě a ve Vídni). Přehled průměrných cen vybraných biopotravin a jejich konvenčních protějšků uvádí Tab. 9.

Jogurt bílý

Ceny byly sledovány u bílého jogurtu o tučnosti v rozmezí 3–4 %. Informace o cenách byly získány z 53 míst v rámci všech sledovaných zemí, z toho 22 výskytů zahrnovalo biojogurty (42 %) a 31 výskytů představovalo konvenční variantu (58 %).

Průměrné ceny bílého biojogurtu se ve sledovaných zemích lišily poměrně málo. Nejvyšší průměrná cena biojogurtu byla zaznamenána v Rakousku (10,2 Kč/100 g), nejnižší na Slovensku (8,3 Kč/100 g).

Cena za konvenční jogurt v průměru byla takřka shodná v České republice na Slovensku (7,4 Kč/100 g a 7,2 Kč/100 g), zatímco v Rakousku byla cena nižší o zhruba 43 % než cena v České republice.

Co se týče rozdílu v porovnání cen bio vs. konvence, největší rozdíl byl patrný v Rakousku, kdy průměrná cena za konvenční jogurt dosahovala 4,2 Kč/100 g a byla o cca 59 % nižší než za jogurt v biokvalitě. V České republice činil tento rozdíl cca 18 %.

Tab. 9 Přehled průměrných spotřebitelských cen (Kč) u vybraných potravin v České republice, Slovensku a Rakousku (2016)

Potravina ¹⁾	Celkem	Česká republika	Slovenská republika	Rakousko
JOGURT BÍLÝ	Kč/100 g			
Bio	9,3	9,0	8,3	10,2
Konvence	6,2	7,4	7,2	4,2
MLÉKO ČERSTVÉ	Kč/100 ml			
Bio	3,4	3,3	3,5	3,4
Konvence	2,6	2,9	2,0	2,7
DŽUS	Kč/100 ml			
Bio	5,5	5,2	n. a. ²⁾	5,9
Konvence	3,6	3,5	3,8	3,6
KUŘECÍ MASO	Kč/100 g			
Bio	25,5	24,9	n. a. ²⁾	25,8
Konvence	10,6	9,4	10,5	12,8
CIBULE ŽLUTÁ	Kč/100 g			
Bio	6,0	6,3	n. a. ²⁾	5,5
Konvence	3,3	1,8	2,1	5,2
JÁHLY	Kč/100 g			
Bio	10,2	8,7	10,2	11,1
Konvence	6,2	5,4	7,1	n. a. ²⁾
OVESNÉ VLOČKY	Kč/100 g			
Bio	7,9	7,1	6,6	9,5
Konvence	4,6	3,9	5,6	3,7

¹⁾ Údaje ze srpna 2016.

²⁾ Cena u dané kategorie není uvedena z důvodu žádného nebo nedostatečného výskytu potraviny v dané zemi.
Pozn.: Ceny potravin byly přepočteny dle směnného kurzu, který činil v době sběru dat 27,02 Kč/EU.

Zdroj: Čítková (2016), Interní studie ÚZEI – Porovnání cen vybraných biopotravin v České republice, v Rakousku a na Slovensku včetně srovnání s konvenčními potravinami, zpracováno ÚZEI

Mléko čerstvé

Mléko kravské plnotučné čerstvé s tučností 3,5 % - 3,8 % bylo sledováno z celkově 50 regálových míst, z toho 17 výskytů tvořilo biomléko (34 %), 33 výskytů představovalo konvenci (66 %).

Průměrné ceny čerstvého plnotučného biomléka se pohybovaly na stejné úrovni u všech sledovaných zemí (cca 3,4 Kč/100 ml). Průměrná cena za konvenční mléko byla na Slovensku o 31 % nižší než v České republice. Největší rozdíly mezi minimálními cenami biomléka v porovnání s konvencí byly zaznamenány v České republice, kdy rozdíl v ceně tvořil 61 % v prospěch biomléka. Rozdíl v porovnání cen bio mléka vs. konvence byl nejvíce patrný na Slovensku, průměrná cena mléka v bio kvalitě byla vyšší o 75 % než cena konvenční a dosahovala 3,5 Kč/100 ml.

Džus

Džus jablečný z koncentrátu byl sledován na 66 místech, 17 výskytů tvořilo biokvalitu (26 %) a 49 výskytů představovaly konvenční protějšky (74 %). Jedná se o nejpočetnější výskyt ze všech sledovaných produktů, avšak podíl zastoupení biopotravin je nejnižší a tvoří již zmíněných 26 % (tzn. každý čtvrtý džus byl v biokvalitě). Na Slovensku nebylo hodnocení cen džusu v biokvalitě provedeno z důvodu jeho nízkého výskytu (pouze jediný záznam v reportu).

Ceny jablečného džusu z koncentráту byly nejstabilnější napříč celým trhem. Rozdíly průměrných cen v biokvalitě i cen konvenčních byly nízké. V rámci mezinárodního srovnání byla průměrná cena biodžusu v Rakousku dražší pouze o 13 % oproti ceně v České republice.

Kuřecí maso

Kuřecí maso (v celku bez drobů nebo púlené) mělo v rámci sledování nejnižší zastoupení. Informace byly zjištěny pouze z 26 regálových míst, z toho 9 výskytů bylo v biokvalitě (35 %) a 17 výskytů v konvenci (65 %). Důvodem nižšího zastoupení byl nedostatek kuřecího masa v daných prodejních místech. Informace o cenách biokuřecího masa nebyly k dispozici na Slovensku.

Průměrná cena za biokuřecí maso byla takřka shodná v obou sledovaných zemích. Oproti průměrným konvenčním cenám byla však téměř dvojnásobná. V České republice se průměrná cena byla 9,4 Kč/100 g za konvenční maso, biovarianta byla však o 165 % dražší a činila 24,9 Kč/100 g. Obdobná situace nastala v Rakousku, kde rozdíl ceny činil 102 %.

Cibule

Data za cibuli kuchyňskou žlutou (velikost maximálně 1 kg pro balenou variantu) byla získána z 30 regálových míst, 13 položek tvořilo cibuli v bio kvalitě (43 %), 17 položek tvořila konvenční varianta (57 %). Z důvodu nedostatečného výskytu biocibule na Slovensku nejsou ceny za biokvalitu poskytnuty (pouze 2 záznamy v reportu).

Průměrná cena za biocibuli v České republice dosahovala 6,3 Kč/100 g a byla o 15 % dražší než cena biocibule v Rakousku (5,5 Kč/100 g). Co se týče cen konvenčních variant, nejvyšší průměrná cena byla naopak v Rakousku, kde se prodávala za 5,2 Kč/100 g, což představuje o 189 % vyšší cenu než v České republice a o 148 % dražší cenu než na Slovensku. Průměrné ceny v Rakousku se v porovnání bio vs. konvence téměř neliší, je to dáno tím, že cibule byla v Rakousku označena za lokální produkt daného regionu.

Jáhly

Data o cenách za jáhly byla získána z 41 míst, 30 položek představovalo biokvalitu (73 %) a zbylých 11 představovalo konvenční variantu (27 %). Poměr výskytu bio vs. konvence se u této potraviny zcela liší. V Rakousku se jáhly vykytovaly pouze v biokvalitě, v České republice převažoval výskyt biojáhel nad konvenční variantou.

Nejnižší průměrná cena jáhel v biokvalitě byla zaznamenána v České republice (8,7 Kč/100 g). Nejdražší průměrná cena za biojáhly byla v Rakousku, a to téměř o 28 % vyšší než v ČR a o 9 % vyšší než na Slovensku. U konvenčního protějšku byla nejvyšší průměrná cena jáhel na Slovensku, a to za 7,1 Kč/100 g. Avšak nejvyšší rozdíl v porovnání bio vs. konvence u jáhel představovaly ceny v České republice, kdy průměrná cena za konvenční jáhly dosahovala 5,4 Kč/100 g a byla o 38 % nižší než za biojáhly.

Ovesné vločky

Výskyt ovesných vloček byl zjištěn z 53 míst, 27 výskytů tvořilo biokvalitu (51 %) a 26 výskytů tvořilo konvenční kvalitu (49 %). I zde platí, že výskyt bioovesných vloček převažoval nad výskytem konvenčním.

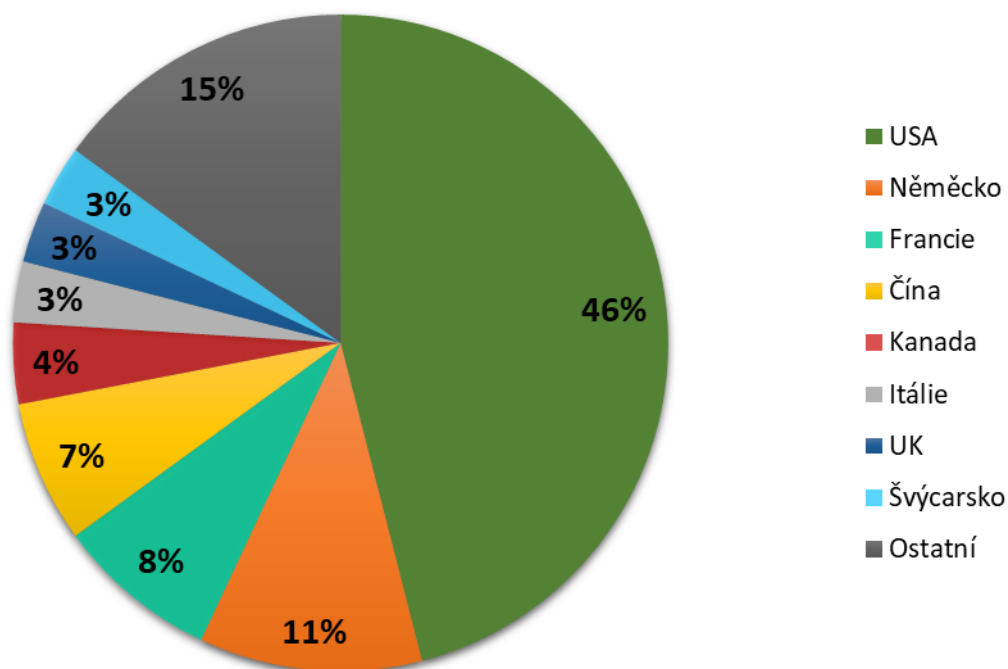
Mezinárodní srovnání průměrných cen prokázalo, že ovesné vločky v biokvalitě byly v Rakousku o 34 % dražší než v České republice, zatímco na Slovensku byly oproti ČR levnější o 7 %. Průměrné ceny za konvenční ovesné vločky byly naopak nejvyšší na Slovensku (5,6 Kč/100 g), následovala Česká republika a v průměru nejlevnější byly ovesné vločky v Rakousku.

3.8 Mezinárodní srovnání¹²

Celosvětový maloobchodní trh s biopotravinami v roce 2016 vzrostl na téměř 90 mld. USD a vykázal meziroční nárůst zhruba o 10 % (81,6 mld. USD v roce 2015). Podle informací společnosti Ecovia Intelligence se prodej biopotravin během dvou desetiletí zvýšil z méně než 15 mld. USD na téměř 90 mld. USD. Tento rostoucí trend bude pravděpodobně pokračovat, avšak je zapotřebí upozornit na koncentraci poptávky (zhruba 90 % celosvětového prodeje představuje Severní Amerika a Evropa), rozdílné standardy a skutečnost, že růst zemědělské půdy je v některých částech Evropy a Severní Ameriky pomalejší, což může způsobit obavy z krátkodobých výpadků zásob.

V roce 2016 se na prvním místě s největším trhem s biopotravinami umístilo USA (38,9 mld. EUR), na druhém místě Německo (9,7 mld. EUR), dále následovala Francie (6,7 mld. EUR).

Objem trhu s biopotravinami rostl v roce 2016 také v Evropě. Jejich prodej dosáhl obrátu 33,5 mld. EUR, přičemž meziroční růst činil 11,4 %. V Evropské unii nabyl obrát biopotravin hodnoty 30,7 mld. EUR s 12% meziročním nárůstem.

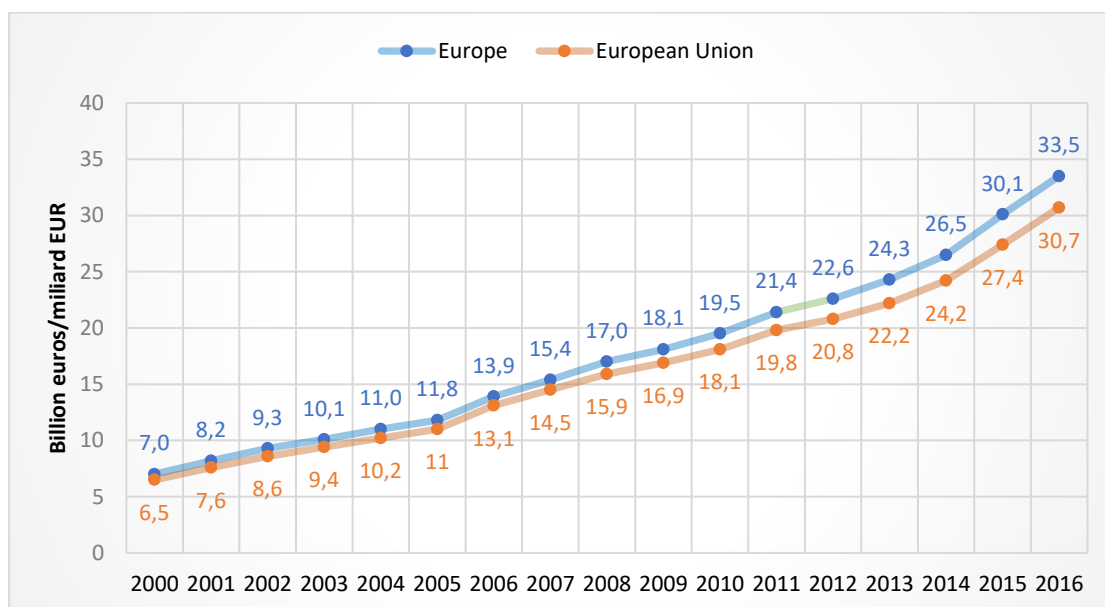

¹² Zdroj: Willer, Helga and Julia Lernoud (Eds.), (2018) *The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2018*. Research Institute of Organic Agriculture (FiBL), Frick, and IFOAM - Organic International, Bonn

Graf 4 Svět: rozdělení trhu biopotravin dle zemí, 2016

Zdroj: FiBL-AMI survey 2017, based on retail sales with organic food.

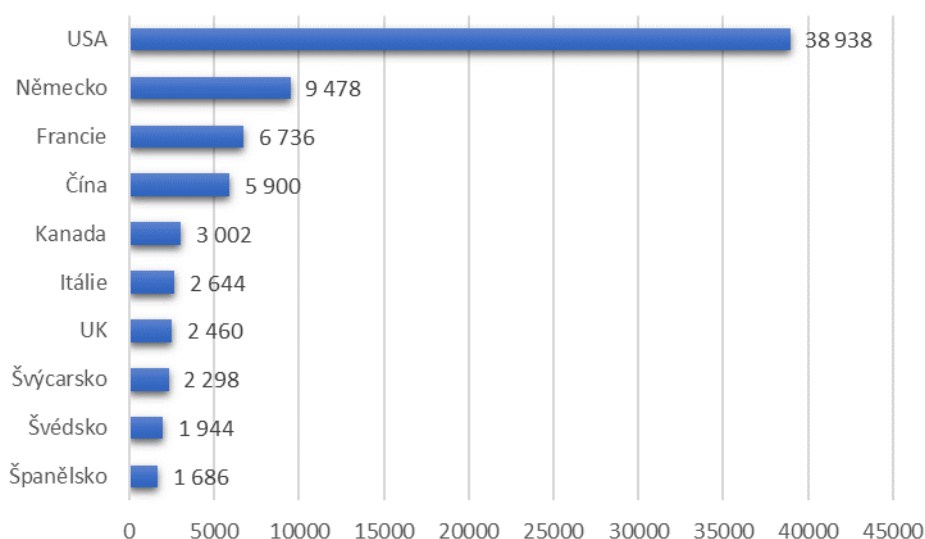

Graf 5 Evropa: Vývoj trhu biopotravin 2000–2016

Zdroj: FiBL-AMI Surveys 2004-2018, and OrganicDatanetwork Surveys 2013-2015

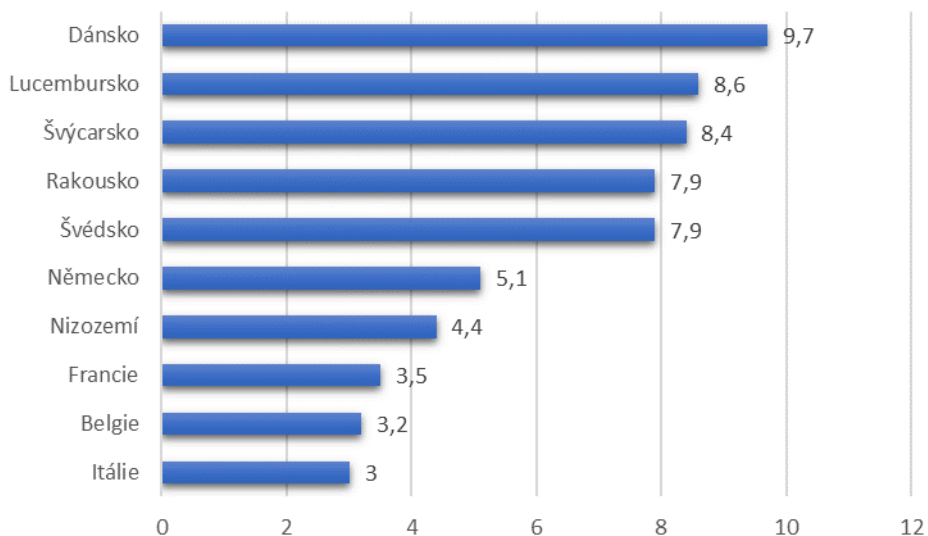
Zemí s největším trhem biopotravin jsou Spojené státy americké (38,9 mil. EUR), dále následuje Německo (9,5 mil. EUR), Francie (6,7 mil. EUR) a Čína (5,9 mil. EUR).

Graf 6 Státy s největším trhem biopotravin (mil. EUR), 2016

Zdroj: FiBL-AMI survey 2018

Stejně jako v minulých letech mělo nejvyšší podíl prodaných biopotravin na celkovém trhu s potravinami v rámci Evropy Dánsko (9,7 %), následovalo Lucembursko (8,6 %), Švýcarsko (8,4 %) a Rakousko (7,9 %). Skutečnost, že se v mnoha zemích celkový trh s potravinami nezvyšuje a ceny biopotravin klesají, podíl ekologických výrobků na celkové spotřebě ještě urychluje. Co se týče kategorií potravin, ekologická vejce zaujímají značné zastoupení v bioprodukcii. Švýcarsko, Švédsko a Francie dosahují více než 20% podílu na prodeji biovejec. Druhé místo obsadila organická zelenina, která představuje více než 10% podíl na prodeji, a to ve Švýcarsku, Rakousku, Švédsku a Německu. Například čerstvá mrkev a dýně v biokvalitě tvoří téměř 30 % trhu v Německu. Ve Švédsku a Švýcarsku dosahují organické mléčné výrobky podíly na trhu 10 % a více. Jednotlivé produkty mohou dosáhnout mnohem vyššího podílu, kdy např. v Německu organická kojenecká výživa dosáhla i více než 40 % trhu nebo ekologické náhražky masa 6 %. Na druhou stranu ekologické nápoje a maso mají v mnoha zemích podíly malé, je to dáno jejich vysokým stupněm zpracování a levnou cenou na konvenčním trhu. Dalším z faktorů může být skutečnost, že spotřebitelé ekologických produktů mohou mít tendenci jíst malé nebo žádné množství masa.

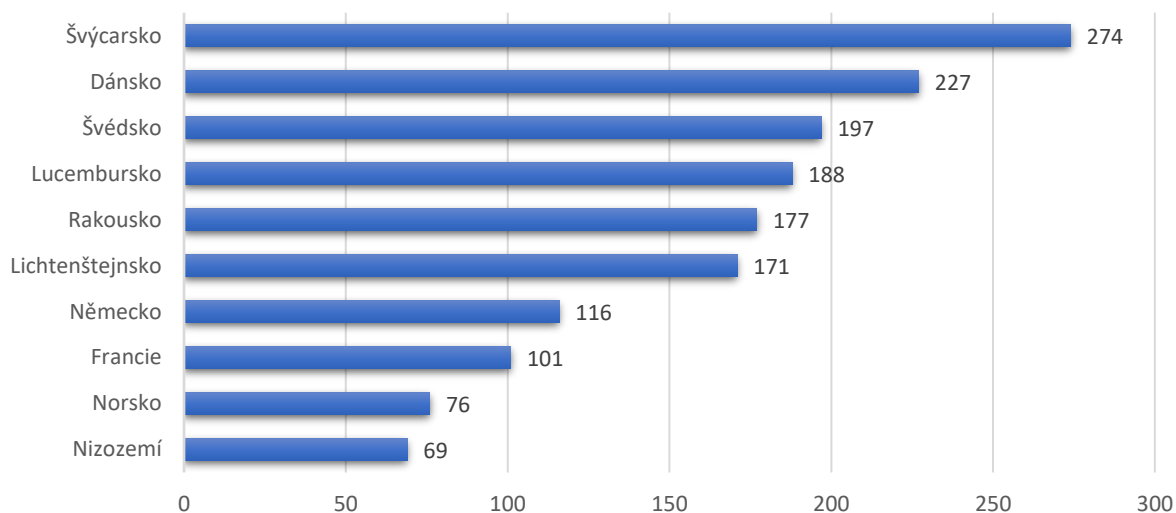

Graf 7 Evropa: 10 zemí s největším podílem biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, 2016

Zdroj: FiBL-AMI survey 2018 based on national data sources.

Podobně jako v předchozích letech byla nejvyšší spotřeba biopotravin na obyvatele v roce 2016 ve Švýcarsku (274 EUR), následovalo Dánsko (227 EUR), Švédsko (197 EUR) a Lucembursko (188 EUR). Jak je vidět z Grafu 8, u 8 zemí přesahovala roční spotřeba biopotravin 100 EUR na obyvatele.

V průměru utratili spotřebitelé v Evropě za biopotraviny přes 40 EUR ročně na jednoho obyvatele, v rámci EU pak průměrná částka za biopotraviny činila více než 60 EUR na obyvatele.

Graf 8 Evropa: 10 zemí s nejvyšší roční spotřebou biopotravin na obyvatele (EUR), 2016

Zdroj: FiBL-AMI survey 2018 based on national data sources.

4 Výroba biopotravin v ČR v roce 2016

4.1 Počet a struktura výrobců biopotravin

Jako výrobce biopotravin bylo ke konci roku 2016 registrováno 603 subjektů (resp. 635 výrobních míst). Nárůst jejich počtu o 11,3 % proti 542 výrobcům v roce 2015 představoval největší nárůst od roku 2010 (viz Tab. 10).

V Tab. 11 jsou uvedeny celkové počty výrobců biopotravin v jednotlivých letech, podíl ukončených registrací a podíl nově registrovaných výrobců. V roce 2016 ukončilo svoji činnost 37 výrobců. Nově zaregistrovaných výrobců biopotravin bylo v tomto roce 98.

Tab. 10 Vývoj počtu registrovaných výrobců biopotravin, 2009–2016

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet výrobců – celkem vč. provozoven	497	618	646	495	500	537	579	635
Počet výrobců – jen subjekty	395	404	422	448	471	506	542	603 ¹
Meziroční změna - celkem (%)	15,9	24,3	4,5	-23,4	1,0	7,4	7,8	9,7
Meziroční změna – jen subjekty (%)	14,5	2,3	4,5	6,2	5,1	7,4	7,1	11,3

¹ Počet subjektů se liší od údajů uváděných ve zprávě Statistická šetření ekologického zemědělství – Základní statistické údaje v roce 2016. Důvodem je zpřesnění údajů v REP.

Zdroj: MZe, REP (údaj k 31. 12. daného roku); zpracoval ÚZEI

Tab. 11 Počet ukončených a nových registrací výrobců biopotravin, 2009–2016

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet výrobců – pouze subjekty	395	404	422	448	471	506	542	603
Počet (% podíl) ukončených výrobců	26 (7,5)	56 (14,2)	55 (13,6)	43 (10,2)	40 (8,9)	37 (7,9)	40 (7,9)	37 (6,8)
Počet (% podíl) nových výrobců	76 (19,2)	65 (16,1)	73 (17,3)	69 (15,4)	63 (13,4)	72 (14,2)	76 (14,0)	98 (16,3)

Zdroj: MZe REP (údaj k 31. 12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

V případě, že výrobce provádí více činností, je mu na základě odborného odhadu přiřazena hlavní činnost. K nejčastěji provozovaným hlavním činnostem (dle hlavních kódů) patřily v roce 2016, obdobně jako v jiných letech, výroba ostatních potravinářských výrobků, dále zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků, zpracování a konzervování ovoce a zeleniny, výroba nápojů a výroba mléčných výrobků (viz Tab. 12). V rámci výroby ostatních potravinářských výrobků došlo k nárůstu počtu subjektů o 21,2 % a v kategorii zpracování masa a masných výrobků došlo k poklesu o 1,8 %. K výraznějšímu snížení došlo u výroby nápojů, kdy počet subjektů zabývajících se touto činností klesl o 10,3 % (tj. 10 subjektů). Snížení počtu subjektů je však částečně zapříčiněno změnou metodiky, kdy výrobci moštů byli přesunuti do kategorie 10.32.

Pro lepší představu o nabídce trhu biopotravin jsou v Tab. 13 uvedeny počty subjektů, které v roce 2016 měly platný certifikát pro danou výrobní činnost.

Tab. 12 Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, 2013–2016

Kód	Ekonomická aktivita (dle NACE)	Počet výrobců biopotravin ¹⁾			
		2013	2014	2015	2016
10.1	Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	80 (87)	99 (104)	110 (119)	108 (114)
10.11	Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího	69 (74)	88 (92)	100 (108)	100 (106)
10.12	Zpracování a konzervování drůbežího masa	2 (3)	2	1	2
10.13	Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa	9 (10)	9 (10)	9 (10)	6
10.2	Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů	1	0	1	1
10.3	Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	68	65	71	95
10.31	Zpracování a konzervování brambor	4	4	4	5
10.32	Výroba ovocných a zeleninových šťáv	14	12	13	23
10.39	Ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	50	49	54	67
10.4	Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	11	18	19	16
10.5	Výroba mléčných výrobků	56 (58)	60 (63)	72 (77)	80 (84)
10.6	Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	24 (25)	29 (32)	30 (32)	42 (48)
10.7	Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	38 (45)	29 (36)	25 (29)	24 (28)
10.71	Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých	21 (26)	13 (18)	12	10
10.72	Výroba sucharů a sušenek; trvanlivých cukrářských výrobků	15 (17)	14 (16)	11 (15)	11 (15)
10.73	Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků	2	2	2	3
10.8	Výroba ostatních potravinářských výrobků	87 (94)	98 (111)	113 (129)	137 (143)
10.81	Výroba cukru	3 (4)	3 (4)	5 (7)	5 (6)
10.82	Výroba kakaa, čokolády a cukrovinek	3	5	8	10
10.83	Zpracování čaje a kávy	26 (30)	27 (32)	29 (35)	36 (39)
10.84	Výroba koření a aromatických výtažků	10	13	15	16
10.85	Výroba hotových pokrmů	6	6 (9)	7 (10)	6
10.86	Výroba homogen. potrav. přípravků a dietních potravin	1	1	1	3
10.89	Výroba ostatních potravinářských výrobků j. n.	38 (40)	43 (47)	48 (53)	61 (63)
11.0	Výroba nápojů	99	103	97 (98)	87 (88)
11.01	Destilace, rektifikace a míchání lihovin	1	1	1	1
11.02	Výroba vína z vinných hroznů	83	84	75 (76)	74 (75)
11.03	Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín	1	3	5	2
11.04	Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů	1	1	1	0
11.05	Výroba piva	6	6	5	5
11.06	Výroba sladu	1	1	1	3
11.07	Výroba nealko. nápojů; stáčení minerálních a ostatních vod	6	7	9	2
21.20	Farmaceutické přípravky	5 (10)	2	1	2 (7)
82.92	Balící činnosti	2	3	3	11
	Celkem	471 (500)	506 (537)	542 (579)	603 (635)

¹⁾ Údaj v závorce odpovídá počtu všech provozoven a počty subjektů jsou stanoveny na základě přiřazení jedné hlavní činnosti subjektu.

Pozn.: Údaje v tabulce byly revidovány, a to v důsledku zpřesnění metodiky třídění provozoven.

Zdroj: REP, vlastní výpočty ÚZEI

Tab. 13 Výrobci biopotravin certifikovaní pro danou ekonomickou aktivitu (výrobní činnost), 2016

Kód	Ekonomická aktivita (dle NACE)	Počet výrobců ¹⁾
		2016
10.1	Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	146
10.2	Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů	11
10.3	Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	161
10.4	Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	58
10.5	Výroba mléčných výrobků	99
10.6	Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků	82
10.7	Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	64
10.8	Výroba ostatních potravinářských výrobků	263
11.0	Nápoje	140 ²⁾

¹⁾ Počet výrobců je uveden včetně provozoven. Započteny jsou zde všechny činnosti subjektů. Pokud daný subjekt provozuje zároveň např. 3 druhy činností, je započítán v každé z těchto činností.

²⁾ Počet výrobců nápojů se liší od údajů poskytovaných pro Eurostat, kde nejsou započítány subjekty vyrábějící víno z vlastní produkce hroznů.

Zdroj: REP, vlastní výpočty ÚZEI

4.2 Výroba biopotravin

V rámci dotazníku bylo snahou získat odpovědi zejména na následující otázky:

- Kolik je aktivních zpracovatelů/výrobců biopotravin?
- Jaký podíl tvoří suroviny z dovozu?
- Jaká je celková kapacita výroby biopotravin v ČR (celkový obrat a obrat hlavních kategorií biopotravin)?
- Jaké distribuční kanály jsou výrobci využívány pro prodej biopotravin?

Ze získaných údajů vyplývá, že z celkového počtu 603 subjektů registrovaných jako „výrobce biopotravin“ ke konci roku 2016, jich zhruba 31 % (tj. 186 subjektů; 29 % v roce 2015) svou činnost ve skutečnosti vůbec neprovozovalo, a to zejména z následujících důvodů:

- probíhající možné až dvouleté přechodné období po registraci¹³,
- nezájem spotřebitelů či obchodních partnerů o zamýšlené biopotraviny, příp. jen příležitostná výroba malého množství v sezóně či na konkrétní objednávku.

Některé společnosti také uvedly, že biopotraviny již nevyrábí, protože na trhu nenašly dostatečnou poptávku a svoji registraci po skončení platnosti certifikátu již nebudou u MZe obnovovat.

4.2.1 Rozsah výroby biopotravin

Celkový obrat výroby biopotravin v roce 2016, dle údajů poskytnutých výrobci¹⁴, činil 2 786 mil. Kč, což představuje nárůst o 2,2 % proti obratu 2 727 mil. Kč v roce 2015 (Tab. 14). V tomto obratu jsou zahrnuty také obraty společností, které pouze nakoupené bioprodukty přebalují do spotřebitelského balení, jelikož i tato činnost je považována za výrobu biopotravin¹⁵. Dále je však také zahrnut celkový

¹³ Dle zákona o EZ se může výrobce biopotravin nejprve zaregistrovat a pak má až 24 měsíců na to, aby získal alespoň 1 osvědčení na biopotravinu.

¹⁴ Jedná se o obrat 342 výrobců biopotravin.

¹⁵ Tj. včetně dovozu ovoce a zeleniny a jejího balení, dovozu zahraničního zboží a značení českým logem aj.

obrat „mix“ subjektů realizujících jak vlastní výrobu biopotravin, tak současně distribuci výrobků jiných dodavatelů. Vzhledem k tomu, že byl doplněn v dotazníku dotaz na rozsah prodeje vlastních a cizích výrobků u těchto subjektů, lze konstatovat, že prodej výrobků jiných dodavatelů představoval 46 % jejich celkového obratu (tj. 329 mil. Kč). Jinými slovy obrat prodeje vlastních výrobků vyrobených v ČR registrovanými výrobci činil 2,46 mld. Kč.

Nejčastější kategorií výrobců dle velikosti obratu za biopotravinu zůstala stejně jako v letech 2011–2015 kategorie 100 tis. až 500 tis. Kč. Druhou nejpočetnější je kategorie výrobců s obratem do 100 000 Kč.

Více než dvě třetiny výrobců (71 %) uvedly, že v roce 2016 za biopotravinu utržily méně než 2 mil. Kč a jejich podíl na celkovém obratu dosáhl pouhých 4,6 %. Naopak 25 firem s největším obratem za biopotravinu (nad 20 mil. Kč) realizuje téměř ¾ celkové výroby biopotravin (79 %). Obdobná situace platila i pro předchozí roky 2011–2015. Obdobný zůstává také podíl 5 největších firem s obratem nad 100 mil. Kč (Lifefood Czech Republic, s. r. o., RACIO, s. r. o., Sonnentor, s. r. o., PRO-BIO, obchodní společnost s r. o., Country Life, s. r. o.) na celkovém obratu výrobců ve výši 46 %. V roce 2015 činil podíl 5 největších výrobců („mix subjektů“) 43 %.

Tab. 14 Struktura výrobců dle velikosti obratu za biopotravinu, 2016

Kategorie dle obratu za biopotravinu	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2015 (počet)	2016		2015 (tis. Kč)	2016	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	46	51	14,9	1 774	2 426	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	98	97	28,4	23 805	25 982	0,9
< 500 tis. až 1 mil.	59	46	13,5	41 409	32 189	1,2
< 1 mil. až 2 mil.	42	49	14,3	58 890	68 070	2,4
< 2 mil. až 5 mil.	34	38	11,1	107 234	136 889	4,9
< 5 mil. až 10 mil.	34	25	7,3	244 152	190 062	6,8
< 10 mil. až 20 mil.	10	11	3,2	136 184	132 433	4,8
< 20 mil. až 50 mil.	16	12	3,5	437 528	356 211	12,8
< 50 mil. až 75 mil.	4	5	1,5	260 077	324 577	11,7
< 75 mil. až 100 mil.	3	3	0,9	241 843	237 946	8,5
nad 100 mil.	5	5	1,5	1 174 496	1 279 024	45,9
Celkem¹⁾	351	342	100,0	2 727 394	2 785 809	100,0

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

Přehled patnácti největších výrobců v roce 2016 dle velikosti obratu realizovaného pouze na českém trhu (bez exportu) se podobá seznamu z předchozích let (Tab. 15). Je třeba zdůraznit, že v tabulce jsou zahrnuti i „mix subjekty“, jejichž obrat zahrnuje i prodej biopotravin jiných výrobců (tj. obrat i za jejich distributorskou činnost). Důvodem je, že nelze s jistotou určit podíl cizích výrobků uplatněných na českém trhu.

Tab. 15 Přehled 15 největších výrobců biopotravin dle obratu na českém trhu, 2016

Pořadí	Název společnosti	Hlavní obor výroby
1.	COUNTRY LIFE s. r. o.	Mlýnské výrobky, luštěniny, těstoviny, pečivo, ovoce a zelenina
2.	PRO-BIO, obchodní společnost s r. o.	Mlýnské výrobky, luštěniny, polotovary, ovoce a zelenina
3.	Lifefood Czech Republic, s. r. o.	Čokolády, energetické tyčinky, ovoce a zelenina
4.	Sonnentor, s. r. o.	Koření
5.	POLABSKÉ MLÉKÁRNY, a. s.	Mléko a mléčné výrobky
6.	HOLLANDIA Karlovy Vary, a. s.	Mléko a mléčné výrobky
7.	OLMA, a. s.	Mléko a mléčné výrobky
8.	Biopark, s. r. o.	Maso a masné výrobky
9.	Biopekárna Zemanka, s. r. o.	Pekařské a cukrářské výrobky
10.	HEALTH LINK, s. r. o.	Oleje a tuky, ostatní zpracované biopotraviny
11.	Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r. o.	Mléko a mléčné výrobky
12.	Mediate, s. r. o.	Čaj, koření, ovocné a zeleninové šťávy
13.	Iswari Superfood, s. r. o.	Hotové pokrmy, doplňky stravy, kakao
14.	Sunfood, s. r. o. ¹	Chlazené rostlinné výrobky – tofu, tempech, seitan
15.	RACIO, s. r. o.	Trvanlivé výrobky (suchary)

¹⁾ Subjekt údaj o obratu odmítl poskytnout, výše obratu vychází z odhadu na základě předešlých let.

Pozn. Obraty společností ČEROZFRUCHT, s. r. o. a YesFresh, s. r. o., které patřily mezi 15 největších výrobců s uplatněním na českém trhu v roce 2015, jsou v letošním roce započítány do obratu distributorů.

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2017

Největší počet podniků (87; což odpovídá 25,4 %) je zařazen v kategorii podniků, u kterých prodej biopotravin představuje 99 až 100 % jejich celkového obratu, viz Tab. 16. Tato kategorie je tvořena převážně faremními zpracovateli. Druhou nejpočetnější kategorií jsou podniky s podílem biopotravin od 1 do 10 %. Tyto dvě kategorie představují 46 % výrobců biopotravin, přičemž jejich podíl na celkovém obratu výroby v ČR dosahuje 32 %. Situace je tedy mírně odlišná od roku 2015, kdy nejrozšířenější byly podniky zařazené v kategorii 99 až 100 % a v kategorii do 1 %.

Největšího podílu na celkovém obratu výrobců (23 %) dosahují firmy z kategorie podniků 75 až 99 %, následně pak podniky v kategorii 1 až 10 % (19 %) a 50 až 75 % (16 %).

Tab. 16 Struktura výrobců dle podílu obratu za biopotraviny na jejich celkovém obratu, 2016

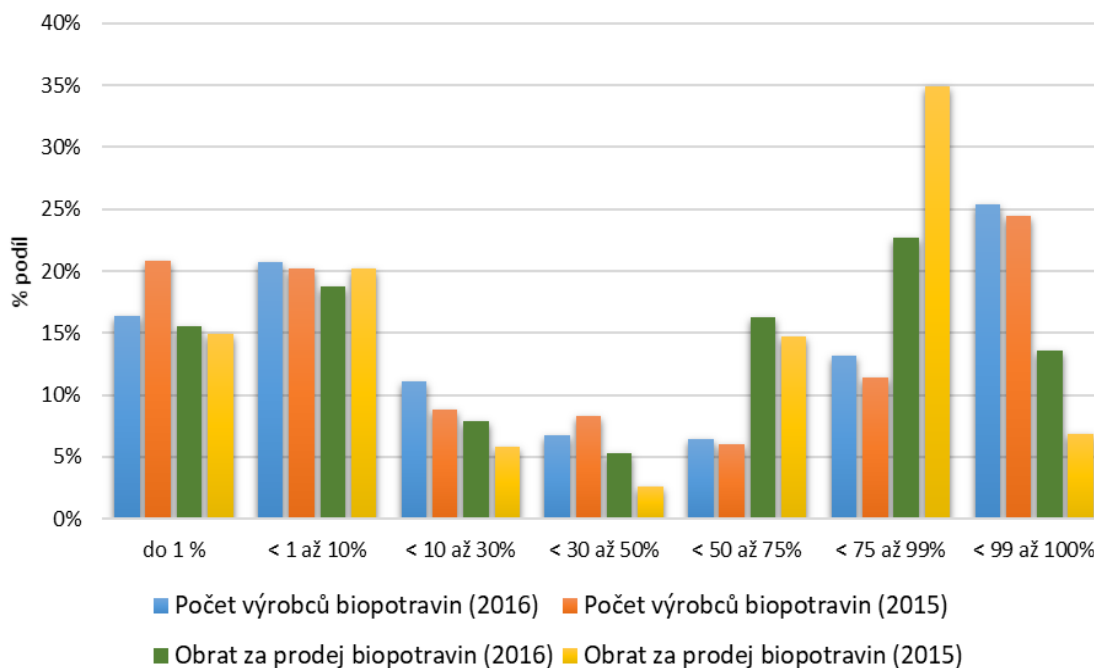
Podíl biopotravin na celkovém obratu	Výrobci biopotravin			Obrat za prodej biopotravin		
	2015 (počet)	2016		2015 (tis. Kč)	2016	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 1 %	73	56	16,4	406 274	432 225	15,5
< 1 až 10 %	71	71	20,8	552 470	523 398	18,8
< 10 až 30 %	31	38	11,1	157 554	218 657	7,8
< 30 až 50 %	29	23	6,7	69 800	147 845	5,3
< 50 až 75 %	21	22	6,4	401 681	453 028	16,3
< 75 až 99 %	40	45	13,2	952 294	631 434	22,7
< 99 až 100 %	86	87	25,4	187 321	379 221	13,6
Celkem¹⁾	351	342	100,0	2 727 394	2 785 809	100,0

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

Následující graf (Graf 9) ukazuje procentní rozdělení výrobců biopotravin a obratu z prodaných biopotravin podle toho, kolika procenty se biopotraviny podílí na celkovém obratu firmy. Do výroby biopotravin se pouští jak „bio specialisté“¹⁶, tak střední a velké potravinářské firmy. Z průzkumu ÚZEI mezi výrobci totiž vyplývá, že u 29 % aktivních výrobců tvoří podíl biopotravin na jejich celkovém obratu méně než 5 %. Naopak podobný podíl výrobců (33 % v roce 2016) uvedl, že prodej biopotravin u nich činí více jak 90 % jejich obratu.

Graf 9 Struktura výrobců biopotravin a obratu za biopotraviny v letech 2015 a 2016

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

4.2.2 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na tomto objemu výroby. Použito bylo zjednodušené třídění vycházející z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz příloha č. 1.

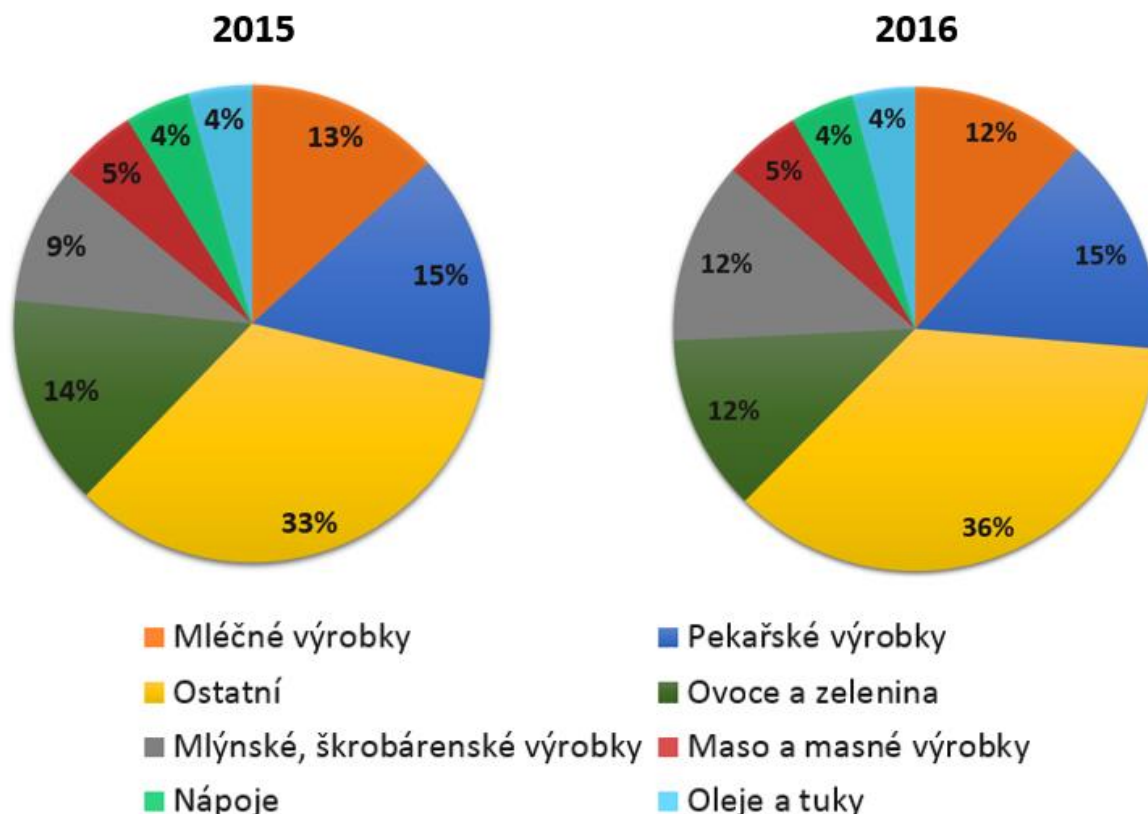
Dle zjištěných údajů největší podíl z celkového obratu, kterého dosáhli výrobci v roce 2016, zaujímala opět kategorie „Ostatní zpracované potraviny“¹⁷ (36 %, a to zejména podkategorie „Koření a aromatické výtažky“). Následovaly kategorie „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (15 %), „Mlýnské a škrobářenské výrobky“ (12 %), „Ovoce a zelenina“ (12 %) a „Mléko a mléčné výrobky“ (12 %). Vyjádřeno v nominální hodnotě, největší objem výroby dosáhly „Ostatní zpracované potraviny“ (cca 998 mil. Kč; 906 mil. Kč v roce 2015), následované kategorií „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ (cca 404 mil. Kč; 419 mil. Kč v roce 2015), „Mlýnské a škrobářenské výrobky“ (cca 336 mil. Kč; 256 mil. Kč v roce 2015), „Ovoce a zelenina“ (cca 326 mil. Kč, 386 mil. Kč v roce 2015) a „Mléko

¹⁶ Bio specialista je zde míněn jako výrobce zaměřený převážně nebo výhradně na výrobu biopotravin.

¹⁷ Kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ zahrnuje podkategorie: Cukr; Kakao, Čokoláda a cukroviny; Káva a čaj; Koření a aromatické výtažky; Hotové pokrmy; Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny; Ostatní jinde neuvedené potravinářské výrobky (viz příloha zprávy).

a mléčné výrobky“ (cca 323 mil. Kč, 359 mil. Kč v roce 2015). Stejně kategorie dominovaly také v předchozích letech (viz Graf 10).

Graf 10 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu výroby, 2015 a 2016

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

4.2.3 Uplatnění vyrobených biopotravin na trhu

Téměř tři čtvrtiny výrobců (255 z 342) uvedly, že veškeré biopotraviny dodávaly na trh v ČR. Dalších 31 výrobců na domácím trhu realizovalo minimálně 75 % ze svého obratu. Tedy 84 % výrobců uplatnilo většinu své výroby biopotravin na českém trhu, což je více než v roce 2015, kdy výrobu tímto způsobem uplatnilo 82 % výrobců. Avšak i přes tuto skutečnost se dá předpokládat, že podíl vývozu na celkovém obratu se bude zvyšovat i v následujících letech (viz Tab. 17).

V roce 2016 se nejčastěji vyváželo na Slovensko (43 výrobců – každý osmý aktivní výrobce), z toho 25 výrobců do 10 %, 17 výrobců do 30 % a 1 výrobce do 75–99 %. Avšak největší objem v ČR vyrobených biopotravin směřuje do Německa (14 %), do ostatních zemí EU¹⁸ (11 %) a do Rakouska (7 %). Naopak nejmenší objem vyrobených biopotravin se exportoval do Polska, již zmíněného Slovenska a následně do zemí mimo EU.

Z celkového obratu výroby biopotravin v roce 2016 ve výši cca 2 786 mil. Kč se uplatnilo na českém trhu 1 554 mil. Kč, tj. 56 %. V roce 2015 se na českém trhu uplatnilo 1 629 mil. Kč, tj. 60 % z celkové výroby. Do zahraničí vyvezli tedy čeští výrobci biopotraviny za přibližně 1 232 mil. Kč, což představuje zbývajících 44 % celkového obratu výroby (v roce 2015 činil export 1 099 mil. Kč a 40 %). Vývoz biopotravin z ČR tedy trvale roste a směřuje převážně do zemí EU, přičemž největší

¹⁸ Ostatní země EU jsou všechny mimo země sousedící s ČR (tj. mimo SK, DE, AT a PL).

objem biopotravin (388 mil. Kč) byl vyvezen do Německa a dále pak do ostatních zemí EU nesousedících s ČR (302 mil. Kč) a do Rakouska (184 mil. Kč). Je třeba upozornit na skutečnost, že trvale dochází k nárůstu objemu exportu do Německa, které se tak stává významným odbytištěm české bioprodukce.

Z výrobců vyvážejí do zahraničí zejména společnosti: RACIO, s. r. o. (ostatní země EU, Německo země mimo EU a Slovensko), Lifefood Czech Republic, s. r. o. (Německo, ostatní země EU), Sonnentor, s. r. o. (Rakousko, Slovensko, Německo, Polsko, ostatní země EU, země mimo EU), Moravskoslezské cukrovary, a. s. (Rakousko), EXTRUDO Bečice s. r. o. (ostatní země EU, Německo, Rakousko, Slovensko, státy mimo EU), PRO-BIO, obchodní společnost s. r. o. (Slovensko, Německo, Polsko, Rakousko, ostatní země EU, mimo země EU).

Tab. 17 Uplatnění v ČR a struktura vývozu výrobců biopotravin (počet a obrat), 2016

Země	do 10%	<10 - 30%	<30 - 50%	<50 - 75%	<75 - 99%	100%	Celkem	Obrat	Podíl (%)	
								(tis. Kč)	2016	2015
ČR	9	8	13	15	31	255	331	1 553 816	55,8	59,7
Slovensko	25	17	0	0	1	0	43	149 574	5,4	4,8
Německo	7	10	9	2	3	5	36	387 666	13,9	12,3
Rakousko	6	6	1	1	1	2	17	184 330	6,6	8,9
Polsko	9	3	0	0	0	0	12	36 745	1,3	1,6
Ostatní EU	12	11	9	1	1	2	36	301 742	10,8	11,2
Mimo EU	6	1	3	2	1	0	13	171 936	6,2	1,5
								2 785 809	100	100

Pozn.: Ostatní EU (země EU mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU)

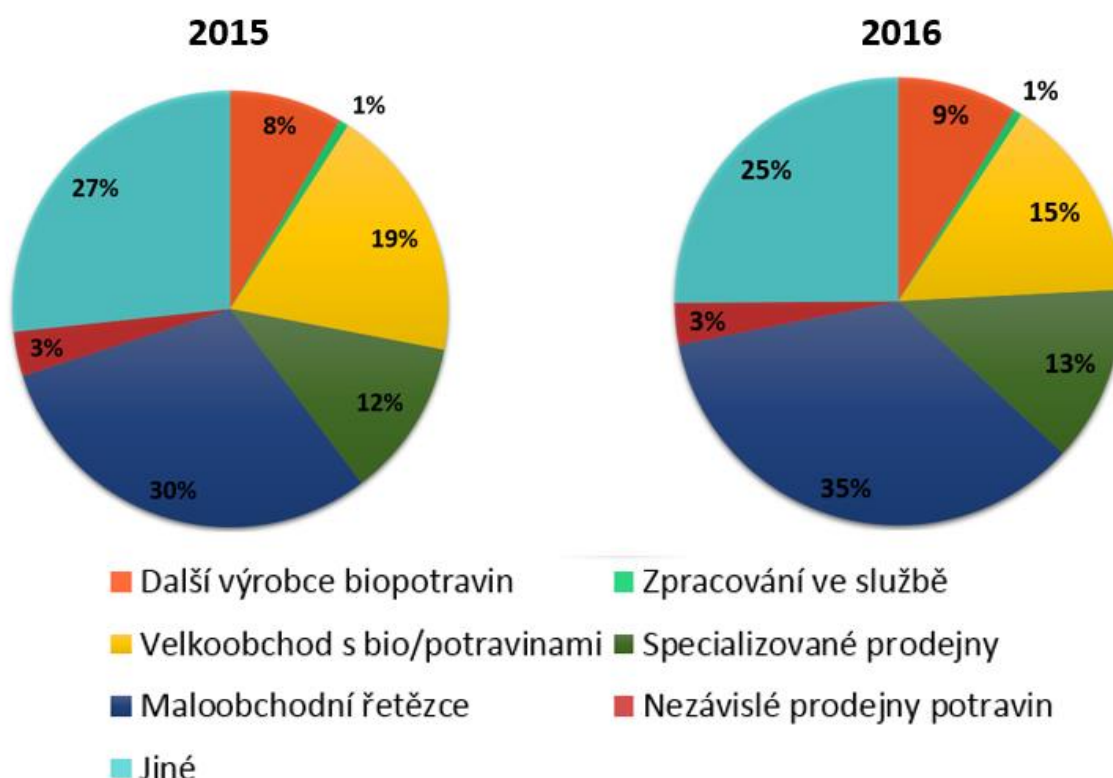
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

4.2.4 Způsob distribuce biopotravin uplatněný výrobci

K určení hlavních distribučních cest prodeje biopotravin a následnému stanovení celkové velikosti trhu (tj. objemu biopotravin nakoupeného konečnými spotřebiteli) bylo zjišťováno, prostřednictvím kterých odbytových cest realizovali prodej biopotravin na českém trhu v roce 2016 samotní výrobci, a to v členění dle jednotlivých kategorií potravin.

Na českém trhu využívali výrobci k prodeji biopotravin nejčastěji maloobchodní řetězce (35,0 %), velkoobchody (14,9 %) a specializované prodejny¹⁹ (12,7 %). Prodej přes nezávislé prodejny potravin činil 3 % a téměř 9 % vyrobených biopotravin směřovalo k dalšímu výrobcí (např. vyrobené mouky/směsi, med, koření/bylinky, oleje, cukr). Podíl ostatních distribučních cest zahrnujících přímý prodej, prodej přes překupníka, lékárny či drogerii a gastronomii, činil 25 %.

¹⁹ Tj. prodejny zdravé výživy a biopotravin.

Graf 11 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatňovaných výrobci biopotravin, 2015 a 2016

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

Z celkového obrátu za prodej vyrobených biopotravin realizovaný v ČR mířilo cca 71 % přímo ke konečným spotřebitelům²⁰ (tj. odhadem okolo 1 361 mil. Kč při uvažované 30% obchodní marži²¹; nárůst o 59 mil. Kč proti roku 2015). Z tohoto objemu biopotraviny míří ke konečnému spotřebiteli nejčastěji prostřednictvím maloobchodu (50 %) a prodejen zdravé výživy (18 %). Podíl přímého prodeje a prodeje prostřednictvím e-shopů byl obdobný jako v roce 2015 a činil 12, resp. 8 %. Následoval prodej prostřednictvím nezávislých prodejen (4,3 %) a gastronomických zařízení (3,6 %). Zbylé distribuční cesty již nebyly tak významné a celkem tvořily cca 4 %.

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že maso a masné výrobky jsou nejčastěji prodávány prostřednictvím přímého prodeje (39 %) a přes maloobchody (19 %). Ovoce a zelenina je kromě řetězců (25 %) prodávána také přes velkoobchody (24 %) a specializované prodejny (14 %). Mléčné výrobky jsou prodávány převážně přímo do maloobchodních řetězců (76 %), 7 % je uplatňováno prostřednictvím velkoobchodu a 6 % je z důvodu zastoupení faremních zpracovatelů prodáváno prostřednictvím přímého prodeje. Nápoje jsou uplatňovány zejména prostřednictvím přímého prodeje (27 %) a prostřednictvím maloobchodu (16 %). Jedná se zejména o prodej vína. Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky jsou prodávány zejména prostřednictvím maloobchodu (32 %), drogérií (23 %), velkoobchodu (13 %). Prodejny zdravé výživy dominují při prodeji mlýnských a škrobářenských výrobků (17 %), olejů a tuků (17 %).

²⁰ Tj. po vyloučení obrátu prodeje směřujícího k dalšímu výrobcí biopotravin (včetně zpracování ve službě, překupníkovi či do velkoobchodu).

²¹ Marže nebyla uvažována u přímého prodeje a prodeje prostřednictvím e-shopů.

5 Distribuce biopotravin v ČR v roce 2016

Druhou významnou skupinou působící na trhu s biopotravinami jsou distributoři neboli subjekty uvádějící biopotraviny nebo bioprodukty do oběhu včetně vývozu a dovozu bez jakéhokoli dalšího zpracování²². Jedná se zejména o dovozce, regionální i celostátní distributory a velkoobchodníky.

5.1 Počet a struktura distributorů biopotravin

Počet všech registrovaných distributorů k 31. 12. 2016 vzrostl na 501 subjektů (resp. 558 provozoven), což představuje meziroční nárůst o 22,5 % (Tab. 18). Vzhledem k vývoji v předchozích letech lze konstatovat setrvalý růst počtu subjektů okolo 18 %. V průběhu roku 2016 bylo nově registrováno 125 subjektů, naopak svoji činnost ukončilo 33 distributorů. Počet distributorů biopotravin s ukončenou či nově vytvořenou registrací shrnuje Tab. 19.

Tab. 18 Vývoj počtu registrovaných distributorů biopotravin, 2009–2016

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet distributorů - celkem vč. provozoven	184	186	226	290	332	381	439	558
Počet distributorů - pouze subjekty	168	172	201	263	305	351	409	501
Meziroční změna - celkem (%)	21,9	1,1	21,5	28,3	14,5	14,8	15,2	27,1
Meziroční změna - pouze subjekty (%)	22,6	2,4	16,9	30,8	16,0	15,1	16,5	22,5

* Od roku 2006 není dle Zákona o EZ vyžadována registrace subjektů, které prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení.

Zdroj: MZe (údaj k 31. 12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Tab. 19 Počet ukončených a nových registrací distributorů biopotravin, 2009–2016

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet distributorů – pouze subjekty	168	172	201	263	305	351	409	501
Počet (% podíl) skončených distributorů	11 (8,0)	28 (16,7)	31 (18,0)	21 (10,4)	18 (6,8)	40 (13,1)	24 (6,8)	33 (8,1)
Počet (% podíl) nových distributorů	42 (25,0)	32 (18,6)	60 (29,9)	83 (31,6)	60 (19,7)	86 (24,5)	82 (20,0)	125 (25,0)

Zdroj: MZe (údaj k 31. 12. daného roku); zpracoval: ÚZEI

Na trhu s biopotravinami působí také velký počet subjektů zabývajících se maloobchodním prodejem (tj. maloobchodní řetězce, obchody zdravé výživy aj.). Odhadem se jedná téměř o 4 700 maloobchodních prodejen potravin, které se však dle zákona o EZ od roku 2006 nemusí registrovat. V současné době jsou biopotraviny nabízeny všemi nadnárodními maloobchodními řetězci s výjimkou některých českých družstevních prodejen působících pod značkou COOP, dalšími nezávislými prodejními sítěmi (např. Brněnka – 237 prodejen, Hruška – 455 prodejen) a prodejny (cca 200 prodejen) a několika stovkami prodejen zdravé výživy a biopotravin (cca 350 prodejen). Doslova boom zažívají farmářské obchody, které nabízejí regionální produkty včetně biopotravin, jako např. Náš grunt (22 poboček), Sklizeno (20 poboček), My food, který koupil část Sklizeno nebo Dobřej špajz (5 pobočky). Dalším významným místem prodeje biopotravin se staly prodejny drogistického zboží. Zvláště pak drogistický řetězec dm drogerie s privátní značkou dm Bio, který měl v roce

²² Za zpracování je považováno i pouhé zabalení nebo označování biopotravin.

2016 ze sledovaných maloobchodních řetězců zařazen v sortimentu nejvyšší počet biopotravin (792 položek především s dětskou a kojeneckou výživou), viz Tab. 20.

Tab. 20 Přehled maloobchodních řetězců působících v ČR s nabídkou biopotravin, 2016

Název MŘ	Formát	Vstup do ČR	Vlastník / mateřská společnost	Počet provozoven	Počet biopotravin v sortimentu	Vlastní značka biopotravin
Albert	Supermarket/hypermarket	1991	Ahold Tsjechie B.V. (Nizozemí) (<i>Ahold Czech Republic a.s.</i>) <i>součást skupiny Koninklijke Ahold N.V.</i>	330/91	134/215	Albert bio/Veggie/Free from
Billa	Supermarket	1990	REWE Zentralfinanz eG (Německo)	212	266	Naše Bio
Globus	Hypermarket	1996	Globus Holding GmbH&Co. (Německo)	15	485	-
Kaufland	Hypermarket	1998	Kaufland Tschechien Warenhandel GmbH (Německo) – <i>součást skupiny Schwarz</i>	128	238	K-Bio
Lidl	Diskontní prodejna	2003	Lidl & Schwarz-Gruppe	234	14	Biotrend
Penny	Diskontní prodejna	1997	REWE Beteiligungs-Holding International GmbH (Německo) <i>součást skupiny REWE Zentralfinanz eG</i>	364	4	Biostyle
Tesco	Supermarket/hypermarket, expres prodejna, obchodní dům	1996	Tesco PLC (Velká Británie)	192	73/397	Tesco Organic
COOP	Supermarket, menší prodejny	xx (vznik 1994)	Svaz českých a moravských spotřebních družstev	cca 2 900	n. d.	-
DM drogerie	Drogistický řetězec	1992	dm drogerie markt GmbH (Rakousko)	221	792	dm Bio
Rossmann	Drogistický řetězec	1994	ROSSMANN Central Europe B.V. (Nizozemí)	131	419	EnerBio, BabyDream
Marks and Spencer	Specializovaný maloobchod	1996	M & S International Holdings Ltd. (U.K.)	18	n. d.	-
IKEA	Maloobchod	1996	Ingka Holding Europe B.V. (Nizozemí)	4	n.d.	-

Zdroj: Výroční zprávy daných společností; Green marketing - Cenový BIOmonitor

5.2 Distribuce biopotravin

V rámci dotazníku bylo snahou odpovědět zejména na následující otázky:

- Kolik je aktivních distributorů biopotravin?
- Jaký podíl tvoří bioprodukty/biopotraviny z dovozu?
- Jaký je celkový rozsah distribuce biopotravin v ČR (celkový obrat a obrat hlavních kategorií biopotravin)?
- Jaké distribuční kanály jsou distributory v ČR využívány pro prodej biopotravin?

5.2.1 Podíl distribuovaných bioproduktů a biopotravin z dovozu

Distributoři dovezli v roce 2016 biopotraviny za zhruba 664 mil. Kč, což činilo 59 % jejich celkového obratu prodeje (619 mil. Kč v roce 2015 a 62 %, 379 mil. Kč a 54 % v roce 2014). Z tohoto dovezeného objemu bylo 29 % biopotravin v hodnotě 196 mil. Kč dále reexportováno. V tomto objemu však není zahrnut dovoz biopotravin samotnými maloobchodními řetězci, kdy objem jejich dovozu činil dalších zhruba 562 mil. Kč (nárůst oproti 399 mil. Kč v roce 2015 a 421 mil. Kč v roce 2014).

Opět byl sledován údaj o objemu dovozu také u subjektů registrovaných jako výrobce a současně distributor. Tito tzv. „mix“ distributoři dovezli v roce 2016 biopotraviny za 331 mil. Kč (tj. 47 % jejich celkového obratu), přičemž 81 % zboží zůstalo na českém trhu.

Do ČR mířilo zejména ovoce a zelenina ze západní a jižní Evropy, nejčastěji Německa, Rakouska, Nizozemí a Itálie. Dovážely se biopotraviny běžné denní spotřeby, významněji zejména zpracované ovoce a ořechy, (ty tvořily 22 % celkové hodnoty dovozu do ČR), čerstvé ovoce, ostatní biopotraviny, oleje a tuky a zpracovaná zelenina.

Mezi největší importéry²³ patřily v roce 2016: PRO-BIO obchodní společnost s r.o., SOLEX AGRO, s. r. o., Country Life s. r. o., ČEROZFRUCHT s.r.o., Sonnentor, s.r.o., bio nebio s. r. o. Na dovozech se značně podílí sami maloobchodníci. Více než polovinu sortimentu biopotravin dováží Lidl (značka „Biotrend“), dm drogerie (výrobky značky Alnatura), a Marks and Spencer. Naopak nižší než 15% podíl biopotravin z dovozu na svém sortimentu uvádí Kaufland a Ahold.

5.2.2 Rozsah distribuce biopotravin

Celkový obrat registrovaných distributorů dosáhl v roce 2016 ve velkoobchodních cenách 1 119,4 mil. Kč. (odhadem cca 1 004,3 mil. Kč v roce 2015). V tomto obratu však není zahrnut objem distribuce tzv. „mix“ subjektů²⁴ (cca 328,5 mil. Kč), avšak do obratu jsou zahrnuty také obraty odbytových družstev.

Z pohledu rozsahu distribuce (tj. obratu za biopotraviny) zůstala stejně jako v minulých letech nejrozšířenější kategorie podniků od 100 tis. do 500 tis. Kč. Na druhém místě byla kategorie od 2 do 5 mil. Kč a společně zahrnovaly téměř 50 % všech distributorů. Následovaly kategorie 500 tis. až 1 mil. Kč a 1 až 2 mil. Kč a na pátém místě se umístila kategorie do 100 tis. Kč. Z údajů vyplývá, že u téměř 83 % distributorů obrat za biopotraviny nepřekročil hranici 5 mil. Kč.

²³ Mezi importéry jsou uvedeny i společnosti, které realizují souběžně výrobu i distribuci biopotravin a jejichž obraty jsou zahrnuty již v rámci výrobců biopotravin.

²⁴ Tzv. „mix“ subjekty představují společnosti realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků a jejich celkový obrat je započítán mezi obrat výrobců. Patří sem např. oba největší velkoobchody biopotravin (Country Life s. r. o. a PRO-BIO, obchodní společnost s r. o.).

Při srovnání výše obrátu dominovala jednoznačně kategorie podniků s obrátem nad 100 mil. Kč, kdy pouhé 4 firmy realizovaly téměř 46 % z celkového finančního objemu distribuce biopotravin v ČR (v roce 2015 to byly 4 firmy v této kategorii s 60% podílem), viz Tab. 21.

Tab. 21 Struktura distributorů dle velikosti obrátu za biopotravinu, 2015 a 2016

Kategorie dle obrátu za biopotravinu	Distributoři biopotravin			Obrát za prodej biopotravin		
	2015 (počet)	2016		2015 (tis. Kč)	2016	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 100 tis.	26	20	10,5	1 266	989	0,1
< 100 tis. až 500 tis.	39	62	32,5	11 368	17 243	1,5
< 500 tis. až 1 mil.	19	22	11,5	12 720	15 582	1,4
< 1 mil. až 2 mil.	25	21	11,0	33 258	29 551	2,6
< 2 mil. až 5 mil.	16	33	17,3	52 071	104 769	9,4
< 5 mil. až 10 mil.	17	16	8,4	123 059	119 865	10,7
< 10 mil. až 20 mil.	9	7	3,7	119 857	90 963	8,1
< 20 mil. až 50 mil.	0	5	2,6	0	151 257	13,5
< 50 mil. až 75 mil.	1	0	0,0	60 000	0	0,0
< 75 mil. až 100 mil.	0	1	0,5	0	75 000	6,7
nad 100 mil.	4	4	2,1	590 742	514 186	45,9
Celkem¹⁾	156	191	100,0	1 004 340	1 119 405	100,0

¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

Z pohledu významu obchodování s biopotravinami je z údajů patrné, že se distribucí zabývají jak specialisté, tj. obchodníci s více jak 75% podílem biopotravin na jejich obrátu (19 % subjektů), tak obchodníci, kteří mají biopotravinu pouze jako doplňkové zboží ve své nabídce, tj. 58 % subjektů uvedlo, že prodej biopotravin u nich tvoří méně než 10 % jejich celkového obrátu (Tab. 22). Podíl společností, které nabízejí biopotravinu jen jako doplňkový sortiment zahrnující pouze několik vybraných bio položek, meziročně opět vzrostl. V roce 2016 tyto podniky uvedly na trh 37,4 % distribuovaných biopotravin. Téměř 21 % obrátu realizovaly podniky s podílem biopotravin mezi 75 až 99 % jejich celkového obrátu.

Tab. 22 Struktura distributorů dle podílu obrátu za biopotravinu na celkovém obrátu, 2016

Kategorie dle podílu biopotravin na celkovém obrátu	Distributoři biopotravin			Obrát za prodej biopotravin		
	2015 (počet)	2016		2015 (tis. Kč)	2016	
		(počet)	(%)		(tis. Kč)	(%)
do 1 %	49	65	34	77 955	244 243	21,8
< 1 až 10 %	51	46	24,1	151 236	174 840	15,6
< 10 až 30 %	12	23	12	44 537	77 262	6,9
< 30 až 50 %	12	13	6,8	156 088	173 883	15,5
< 50 až 75 %	3	7	3,7	15 875	24 513	2,2
< 75 až 99 %	7	10	5,2	373 459	230 416	20,6
< 99 až 100 %	22	27	14,1	185 190	194 248	17,4
Celkem	156	191	100	1 004 340	1 119 405	100

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

K největším distributorům z pohledu obrátu za prodej biopotravin patřilo v roce 2016 Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO, následované společností SOLEX AGRO s. r. o., bio nebio s.r.o. a ČEROZFRUCHT s. r. o. Pokud je uvažován prodej pouze na českém trhu (bez obrátu exportovaného zboží), pak mezi

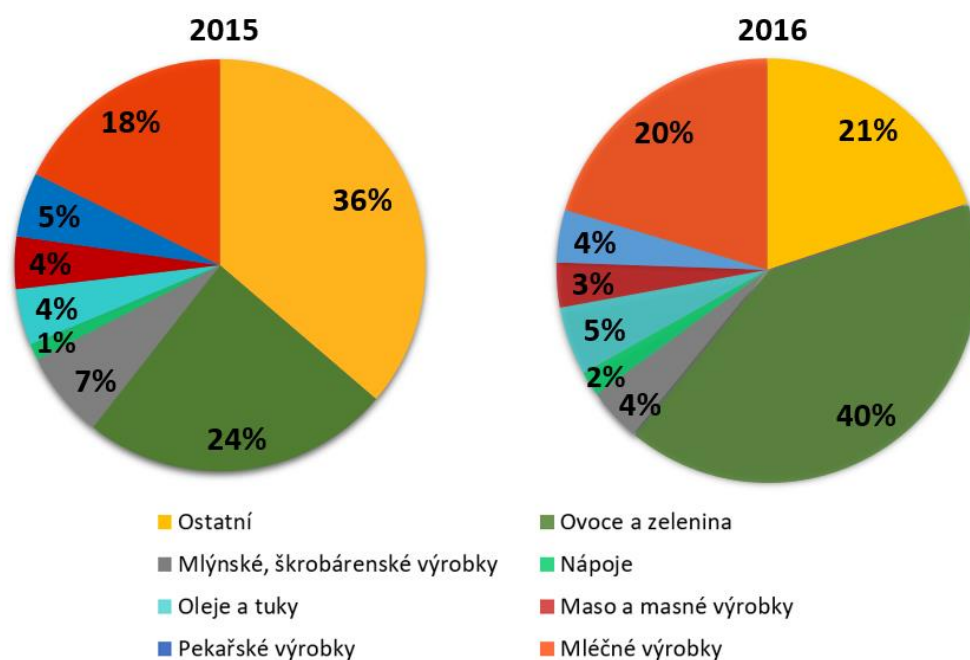
největší distributory v roce 2016 patřily všechny výše uvedené společnosti s výjimkou družstva ČESKÉ BIOMLÉKO, které se orientuje především na německý trh a společnosti SOLEX AGRO s. r. o.

Do kategorie významných distributorů patří samozřejmě také společnost PRO-BIO, obchodní společnost s. r. o. a Country Life s. r. o., jejichž obrat je však již zahrnut v obratu výrobců biopotravin. Podobně by sem patřily i centrály maloobchodních řetězců, příp. společnost dm drogerie markt s. r. o., které zásobují své prodejny. Obrat těchto společností je již zahrnut v obratu jejich dodavatelů (tj. výrobců a distributorů).

5.2.3 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce

Kromě informace o celkovém obratu za biopotraviny byl u respondentů zjišťován také podíl hlavních kategorií potravin na zobchodovaném obratu²⁵. V minulých letech patřila k hlavní distribuované kategorii „Ostatní zpracované potraviny“, avšak v posledních letech docházelo k postupnému snižování jejího podílu. V roce 2014 tvořil podíl této kategorie 45 %, v roce 2015 pak činil tento podíl 36 %, přičemž 52 % této kategorie tvořil prodej hotových pokrmů (včetně dětských výživ), a to díky dominantnímu postavení společnosti Hipp Czech, s. r. o. V návaznosti na tyto skutečnosti byla v roce 2016 dle zjištěných údajů hlavní kategorie „Ovoce a zelenina“ s 40% podílem. Následovala kategorie „Ostatní zpracované potraviny“ (21 %) a „Mléčné výrobky“ (20 %).

Důvodem změny pořadí kategorií v roce 2016 bylo zvýšení podílu dovozu ovoce a zeleniny (z 24 % na 40 %) způsobené především zvýšením dovozu v kategorii zpracované/konzervované ovoce a ořechy. Další vliv na změnu mělo snížení obratu za biopotraviny společnosti Hipp Czech, s. r. o. v ČR. Podíl hotových pokrmů (včetně dětských výživ) v kategorii „Ostatní zpracované potraviny“ se snížil z 52 % v roce 2015 na 17 % v roce 2016.

Graf 11 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu distribuce, 2015 a 2016

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

²⁵ Struktura hlavních kategorií biopotravin vychází z mezinárodní klasifikace výrobků CPA, viz příloha č. 1.

5.2.4 Uplatnění distribuovaných biopotravin na trhu

Většina distributorů uplatňuje alespoň část svého sortimentu na českém trhu, tj. 178 z celkem 191 distributorů, 13 zbývajících prodává biopotraviny výhradně mimo ČR. Minimálně 75 % sortimentu prodalo na českém trhu 82 % distributorů (tj. 157 z celkového počtu 191). Ačkoliv největším odbytištěm mezi distributory je přirozeně český trh, významná část obchodovaných biopotravin byla také dále exportována mimo ČR, přičemž k nárůstu exportu dochází především v absolutním vyjádření. Podíl exportovaných biopotravin je téměř shodný jako v roce 2015 a činí 36 %. Celkem tedy skončilo na českém trhu 64 % objemu distribuovaných biopotravin v celkové hodnotě 715 mil. Kč (v roce 2015 šlo o 62 % a 623 mil. Kč), viz Tab. 23.

Další zemí, kde distributoři uváděli do oběhu své biopotraviny, bylo Německo, kde se uplatnilo cca 62 % z celkového objemu exportovaných biopotravin. Druhý největší objem biopotravin byl exportován na Slovensko, kam mířilo téměř 12 % obratu distributorů představující 48 mil. Kč. Velký objem biopotravin směřuje také do Polska, kam 6 distributorů vyvezlo biopotraviny za více než 43 mil. Kč.

Tab. 23 Uplatnění v ČR a struktura vývozu distributorů biopotravin (počet a obrat), 2016

Země	do 10%	<10 - 30%	<30 - 50%	<50 - 75%	<75 - 99%	100%	Celkem	Obrat (tis. Kč)	Podíl (%)	
									2015	2016
ČR	3	3	8	7	20	137	178	714 827	62,0	63,9
Slovensko	13	10	2	0	0	1	26	48 075	3,4	4,3
Německo	1	5	3	2	2	4	17	249 073	21,9	22,3
Rakousko	5	2	3	0	1	3	14	34 534	1,8	3,1
Polsko	2	2	2	0	0	0	6	43 264	2,8	3,9
Ostatní EU	5	3	3	1	1	1	14	29 400	7,7	2,6
Mimo EU	2	0	1	0	0	0	3	232	0,3	0,0
								1 119 405	100,0	100,0

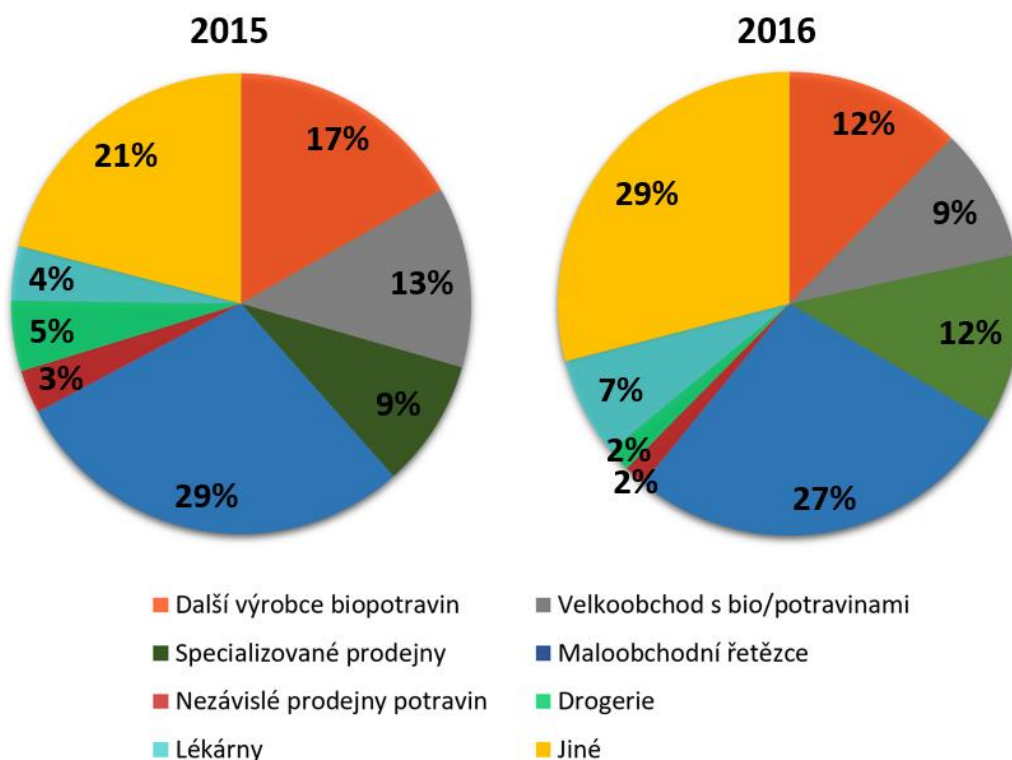
¹⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Pozn.: Ostatní EU (země mimo CZ, SK, DE, AT a PL); Mimo EU (země nacházející se mimo EU)
Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

5.2.5 Způsob distribuce biopotravin uplatněný distributory

Stejně jako u výrobců byly i u distributorů zkoumány distribuční cesty při prodeji hlavních kategorií biopotravin v ČR. Z celkového obratu distributorů ve výši 715 mil. Kč mířilo ke konečným spotřebitelům 71 % produkce (510 mil. Kč), což při uvažované průměrné 30% obchodní marži²⁶ představuje cca 630 mil. Kč (tj. nárůst o 12 % proti 563 mil. Kč v roce 2015).

K prodeji biopotravin na českém trhu distributoři nejčastěji využívali jiné distribuční cesty (29 %), které zahrnují prodej přes prostředníky, přímý prodej a prodej přes gastronomická zařízení, dále maloobchody (27 %) a další výrobce biopotravin (12 %), viz Graf 12. Je třeba upozornit na skutečnost, že trvale dochází k poklesu prodeje prostřednictvím maloobchodních řetězců ve prospěch prodeje prostřednictvím specializovaných prodejen a prodeje přes jiné distribuční kanály (přímý prodej, e-shop).

²⁶ Marže nebyla započítána v rámci odbytových cest přímý prodej a prodej prostřednictvím e-shopů.

Graf 12 Podíl hlavních distribučních kanálů uplatněných distributory biopotravin, 2015 a 2016

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2016 a 2017

Z detailní analýzy distribučních cest dále vyplývá, že velmi oblíbenou cestou je forma přímého prodeje, který byl v roce 2016 využit k prodeji všech kategorií potravin. Prostřednictvím maloobchodních prodejen jsou prodávány především mléčné výrobky, ostatní zpracované potraviny, pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky a ovoce a zelenina. Prostřednictvím drogerií jsou distribuovány potraviny z kategorie ostatní zpracované potraviny, které se na trhu uplatňují také prostřednictvím lékáren, jedná se zejména o hotové výrobky typu dětských výživ. Značně vyrovnaná je situace u masných výrobků, které jsou v podobném objemu (okolo 9-18 %) distribuovány přes další výrobce potravin, formou přímého prodeje, e-shop, gastronomická zařízení, velkoobchody, překupníky, specializované prodejny i maloobchod.

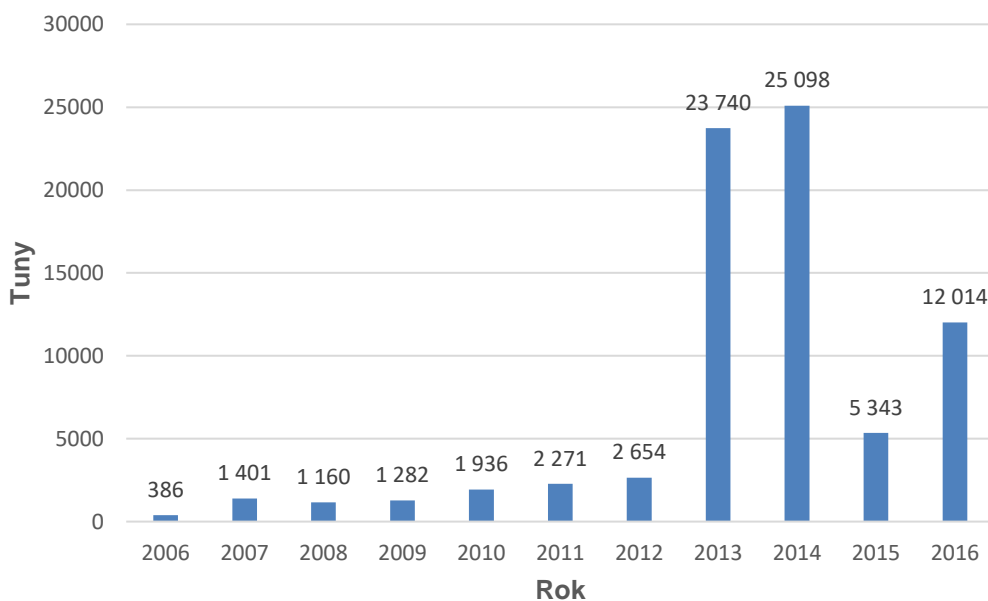
6 Dovoz biopotravin ze třetích zemí

Dovoz biopotravin ze třetích zemí upravuje nařízení Komise (ES) č. 1235/2008 ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení stanovuje specifická pravidla pro dovoz biopotravin ze třetích zemí, zejména průběžně aktualizovaný seznam uznaných třetích zemí a seznam uznaných kontrolních subjektů, které ověřují soulad s pravidly ekologické produkce a jimiž kontrolované bioprodukty doprovobené příslušnou dokumentací lze do ČR dovážet. Nařízení dále k 1. červenci 2014 zrušilo institut vydávání dovozních zmocnění pro individuální dovážené zásilky – nadále je tedy možné dovážet ze třetích zemí pouze produkty pod režimem shody nebo rovnocennosti. Dovoz v rámci režimu shody, tedy tzv. dovoz vyhovujících produktů, nicméně v praxi realizován není.

V této kapitole je zpracována statistika dovozů biopotravin do ČR ze třetích zemí v letech 2006 až 2016 na základě dat od kontrolních organizací a zahrnuje dovozy uskutečněné jak na základě dovozního zmocnění, tak i dovozy bez dovozního zmocnění (tj. podle článku 32 a 33 nařízení Komise (ES) č. 1235/2008). Cílem je ukázat celkový vývoj objemu dovozů, ale i vývoj v jednotlivých kategoriích biopotravin dle třídění CPA a také detailní informace o dovozu biopotravin typických pro jednotlivé státy.

V Grafu 13 je zobrazen objem dovozu biopotravin do ČR ze třetích zemí. V roce 2015 se dovezlo pouze cca 5 343 tun biopotravin, což představuje výrazné snížení dovozu oproti předchozímu roku, a to o cca 78,7 %. K nejvýznamnějšímu snížení objemu dovozu bioproduktů došlo zejména u Filipín (snížení se týkalo dovozu kokosového oleje) a Ukrajiny (pokles se týkal zejména dovozu zpracovaného a konzervovaného ovoce).

V následujícím roce 2016 lze v Grafu 13 pozorovat opětovný nárůst dovážené bioprodukce, a to o více jak 124 %. Největší podíl na tomto nárůstu s více jak 1 628 tunami má Kuba dovozem třtinového cukru. Druhý nejvyšší nárůst dovozu, který přesahuje 1 558 tun, byl zaznamenán v USA, a to především v oblasti potravních doplňků, ochucovadel a koření. Třetí zemí se značným nárůstem dovozu je Indie s množstvím převyšujícím 957 tun, s většinovým podílem v kategorii cukru a zpracovaného a konzervovaného ovoce.

Graf 13 Vývoj dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2006–2016

Zdroj: Kontrolní organizace (ABCERT, Biokont, KEZ, Bureau Veritas); zpracoval: ÚZEI

Mezi třetí země, odkud jsou dováženy biopotraviny každoročně od roku 2006, patří Čína, Egypt, Japonsko, Jihoafrická republika (JAR), Kanada, Peru, příp. Mexiko (bez dovozu v roce 2008). V důsledku vstupu Chorvatska do EU v roce 2014 nebyl dále sledován dovoz biopotravin z této země.

V roce 2015 pak byly nově uskutečněny dovozy z Ruska a Ugandy. V případě Ruska se jednalo o dovoz ostatních potravinových doplňků a z Ugandy byla dovezena zejména káva a čaj. Oproti roku 2014 nebyly dovezeny žádné bioprodukty z Argentiny, Běloruska, Salvadoru, Spojených arabských emirátů a Thajska. Na druhé straně se však v roce 2015 uskutečnily (ve srovnání s rokem 2014) dovozy z Brazílie (káva) a z Albánie (sušená jablka).

V roce 2016 byly dovozy opětovně doplněny o Argentinu, Srbsko a Salvador. Argentina se zapojila dovozem třtinového cukru, Srbsko ostatními potravinovými doplňky a malinovým pyré. Ze Salvadoru byl dovezen čaj. V roce 2016 je počet zemí importujících do ČR biopotraviny vyšší než v letech předchozích, dochází rovněž ke změnám v zapojení konkrétních zemí. Ve srovnání s rokem předchozím byl ukončen dovoz z Albánie, Azerbajdžánu, Bosny a Hercegoviny a Chile. Naopak nově byly uskutečněny dovozy z Alžírsko, Gruzie, Jižní Koreje, Kuby, Madagaskaru, Maroka, Nepálu a Vietnamu.

Z některých států byly uskutečněny v minulých letech pouze jednorázové dovozy. Jsou to například Arménie s dovozem ovocné šťávy v roce 2009 a Thajsko s dovozem 400 tun čerstvého ovoce a mladého kokosu v roce 2014.

V následující tabulce (Tab. 24) je uveden vývoj objemu dovozu podle jednotlivých let a států. V tabulce 25 jsou následně specifikovány typické biopotraviny dovezené z jednotlivých vybraných států v roce 2016.

Tab. 24 Vývoj objemu dovozu biopotravin ze třetích zemí v letech 2009-2016 (v tunách)

Země	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Celkem
Albánie	0,0	0,0	82,8	21,2	80,4	0,0	22,5	0,0	206,9
Alžírsko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,2	6,2
Argentina	17,8	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	668,0	695,8
Arménie	12,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,1
Austrálie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,39	0,1	0,7
Ázerbajdžán	0,0	0,0	59,6	1 555,5	0,0	19,1	17,66	0,0	1 651,9
Bělorusko	0,0	0,0	60,0	20,0	40,0	20,0	0,0	0,0	140,0
Bosna a Hercegovina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	5,0	0,0	7,0
Brazílie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	48,0	49,2
Čína	267,8	369,0	384,7	272,6	72,7	253,4	345,5	484,5	2 450,2
Egypt	6,1	0,8	16,6	5,3	22,0	58,1	36,4	1,9	147,2
Ekvádor	3,5	8,6	0,0	1,2	0,7	2,7	4,4	6,3	27,4
Filipíny	2,2	0,0	5,5	8,2	66,0	12 540,7	18,5	278,1	12 919,2
Gruzie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Chile	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,7	0,0	3,2
Chorvatsko	148,2	74,1	141,4	174,1	202,9	0,0	0,0	0,0	740,7
Indie	5,4	6,4	8,2	0,0	110,1	283,4	109,9	957,6	1 481,0
Indonésie	0,0	8,6	21,5	5,7	8,2	720,5	24,1	41,9	830,5
Irán	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9	0,0	0,0	0,0	4,9
Japonsko	15,3	19,8	22,5	13,9	20,2	33,1	157,8	28,0	310,6

Země	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Celkem
JAR	14,7	23,5	5,8	3,7	6,6	6,0	4,8	7,6	72,7
Jižní Korea	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,5	17,5
Kambodža	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	7,0
Kanada	24,0	41,5	32,9	15,6	81,1	53,6	66,9	96,5	412,1
Kolumbie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	2,2	365,7	368,1
Kosovo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,8	51,3	103,1	165,2
Kuba	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 628,0	1 628,0
Madagaskar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,8
Maroko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Mexiko	5,0	4,0	7,2	40,0	40,0	1,0	11,7	0,8	109,7
Moldávie	0,0	0,0	0,0	0,0	19 275,0	0,0	0,0	0,0	19 275,0
Nepál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Nový Zéland	0,0	0,0	20,1	0,1	3,2	1,7	0,3	1,4	26,8
Paraguay	0,0	0,0	40,0	20,0	0,0	19,8	20,0	20,0	119,8
Peru	1,5	95,5	113,2	2,7	14,7	65,6	35,9	792,4	1 121,5
Rusko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	52,4	52,7
Salvador	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,8	0,0	0,1	1,7
SAE ¹⁾	0,0	0,0	0,0	22,5	0,0	0,8	0,0	0,0	23,3
Srbsko	1,0	0,0	14,5	5,5	0,0	0,0	0,0	20,0	41,0
Srí Lanka	19,1	13,8	23,3	7,8	0,0	556,8	210,0	109,2	940,0
Švýcarsko	0,0	0,0	0,0	0,0	4,7	2,0	1,2	1,0	8,9
Tchaj-wan	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,02	1,0	1,8
Thajsko	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	400,0	0,0	0,0	400,0
Turecko	113,7	188,0	207,1	232,4	270,4	130,0	227,5	220,9	1 590,0
Uganda	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	58,1	62,4
Ukrajina	621,5	1 061,1	1 003,4	225,7	3 415,1	9 902,4	3953,7	4 413,4	14 693,9
USA	0,6	20,7	0,7	0,4	0,1	2,2	8,9	1 558,4	1 592,0
Vietnam	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,3	17,3
Celkem²⁾	1 281,7	1 935,6	2 271,1	2 653,9	23 739,9	25 098,0	5 343,1	12 014,4	64 436,1
Celkem zemí	20	16	22	23	24	31	29	37	X

Zdroj: Kontrolní organizace (ABCERT, Biokont, KEZ, Bureau Veritas); zpracoval: ÚZEI 2017

¹⁾ Spojené arabské emiráty

²⁾ Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj celkem korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie

Tab. 25 Typické biopotraviny dovážené ze třetích zemí, 2016

Vybrané země	Typické biopotraviny
Argentina	třtinový cukr
Brazílie	káva, potravní doplňky (guarana)
Čína	sója, mungo, pohanka, čirok, čočka, jáhly, fazole, bulgur, konopné semínko, kustovnice, zelený čaj, matcha, potravní
Ekvádor	kakao
Filipíny	kokosový olej, kokosová mouka
Indie	mango pyrė, amla, cukr, čaj, koření, potravní doplňky (spirulina, ashwagandha, psyllium)
Indonésie	kokosový nektar, kešu, kokosový cukr, kakaové máslo, vanilkový extrakt
Japonsko	švestičky umenboši, kudzu škrob, hnědá rýže koji, čaj, matcha, sojová omáčka, tamari omáčka, miso, potravní doplňky
JAR	čaj
Jižní Korea	čaj, aloe vera
Kambodža	rýže
Kanada	brusinky, rýžové těstoviny, javorový sirup, agáve sirup, řasa nori
Kolumbie	cukr
Kosovo	černý bez, jablka, borůvky, byliny
Kuba	třtinový cukr
Paraguay	melasa
Peru	quinoa, olivy, sacha inchi olej, maca mouka, jakon sirup, kakao, potravní doplňky (chia, banánový prášek, lucama, camu camu prášek, mesquite prášek, yacon prášek)
Rusko	slunečnicová semínka, proso, rakytníkový olej
Srbsko	malinové pyrė, potravní doplňky
Srí Lanka	kokosové mléko, kokos, kokosový olej, kokosová mouka, kokosový cukr, čaj
Turecko	bulgur, čočka, cizrna, sušená rajčata, sušené moruše, sušené meruňky, sušené hrušky, rozinky, vlašské ořechy, lískové ořechy, mražené jahody, meruňky, višně
Uganda	bambucké máslo, káva
Ukrajina	jáhly, mražené a sušené ovoce, hrách, jablka, černý bez, bezová šťáva
USA	acai, camu camu, maqui, mandlové máslo, kakaové máslo, potravní doplňky (protein, zelený ječmen, řepný prášek)
Vietnam	kokosové mléko, kokosový olej

Zdroj: Kontrolní organizace (ABCERT, Biokont, KEZ, Bureau Veritas); zpracoval: ÚZEI 2017

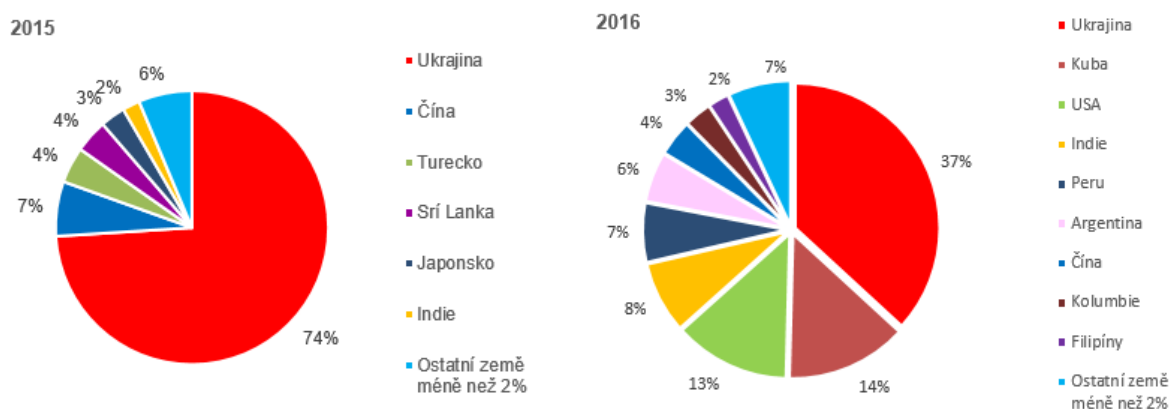
Jak je uvedeno v Tab. 24, byly v roce 2016 dovezeny biopotraviny z 37 států. V následujícím Grafu 14 je zobrazena teritoriální struktura dovozu biopotravin do ČR ze třetích zemí v roce 2015 a 2016.

V roce 2015 byla velká část dovozů uskutečněna z Ukrajiny (3 953,7 tun), což představovalo cca 74 % celkového dovozu biopotravin. Z Ukrajiny je dováženo zejména mražené a jinak zpracované ovoce. Dalším významným dovozcem biopotravin byla Čína (7 % celkového objemu dovozu), ze které byly dovezeny především obiloviny a luštěniny. Následovaly dovozy biopotravin z Turecka (4 %), Srí Lanky (4 %), Japonska (3 %) a Indie (2 %). Kategorie „ostatní země méně než 2 %“, která zahrnuje dovozy ze zbylých 23 zemí²⁷, zaujímá v roce 2015 6% podíl.

²⁷ Ostatní státy s podílem menším než 2 % na celkovém dovozu (2015): Bosna a Hercegovina, Kanada, Chile, Egypt, Mexiko, Nový Zéland, Paraguay, Peru, Jižní Afrika, USA, Filipíny, Brazílie, Ekvádor, Tchaj-wan, Indonésie, Albánie, Ázerbájdžán, Švýcarsko, Austrálie, Kolumbie, Kosova, Uganda, Rusko.

V roce 2016 se snižuje podíl Ukrajiny na celkovém dovozu do ČR ve prospěch ostatních zemí, přesto se však jedná o zemi s nejvyšším 37% podílem dovozu (4 413 tun). Stejně jako v předchozím roce bylo z Ukrajiny importováno především zpracované a konzervované ovoce. Na druhém místě se umístila se 14% podílem Kuba dovážející třtinový cukr. O málo menší, 13% podíl, zaujímá USA s převažujícím dovozem potravních doplňků, ochucovadel a koření. Mezi třetí země, jejichž podíl na dovozu biopotravin do ČR dosahuje alespoň 2 %, patří dále Indie (8 %), Peru (7 %), Argentina (6 %), Čína (4 %), Kolumbie (3 %) a Filipíny (2 %). Zbývajících 28 zemí²⁸, které vykazovaly nižší podíl na dovozu než 2 %, zaujímají v rámci společné kategorie 7% podíl.

Graf 14 Objem dovozu biopotravin ze třetích zemí, 2015 a 2016

Zdroj: Kontrolní organizace (ABCERT, Biokont, KEZ, Bureau Veritas); zpracoval: ÚZEI 2017

Importované biopotraviny rozdělené na základě klasifikace výrobků (CPA) pro roky 2009-2016 jsou uvedeny v tabulce 26. V roce 2016 došlo celkově k nárůstu importu biopotravin ze třetích zemí o více než 6 670 tun. Z toho velmi významný meziroční nárůst lze pozorovat u kategorie „Ostatní potravinářské výrobky“, který v daném roce přesáhl 6 070 tun. Kategorie „Ostatní potravinářské výrobky“ zahrnuje podkategorii cukr; kakao, čokoládu a cukrovinky; kávu a čaj; koření a aromatické výtažky; hotové pokrmy a ostatní potravní doplňky. Dovozy v rámci této kategorie tvořily více jak polovinu všech importů do ČR, a to konkrétně 52,7 %. Nejvyšší podíl v rámci této kategorie tvořila podkategorie „cukr“ (57,4 %; více než 3 632 tun) a dále podkategorie „ostatní potravní doplňky“ s více než 2 173 tunami. Nejvíce cukru (1 628 tun třtinového cukru) bylo dovezeno z Kuby a největším dovozcem ostatních potravinových doplňků, mezi které řadíme např. tablety z řas Chlorella či Spirulina a prášek z mladého ječmene, bylo v roce 2016 dovezeno z USA (1 293 tun). Z podkategorie „koření a aromatické výtažky“, která zahrnuje ocet, hotové omáčky, směsi s obsahem koření, hořčici, samotné koření, sůl a byliny (celkem v této podkategorii dovezeno přes 420 tun) můžeme mezi hlavními dovozci jmenovat USA či Ukrajinu. V rámci další podkategorie „káva a čaj“ je do ČR dovážěn čaj zejména z Japonska a Jihoafrické republiky. Káva je pak dovážena z Brazílie a Ugandy. V podkategorii „hotových pokrmů“ dominovalo Japonsko, které je od roku 2007 výhradním dovozcem instantních polévek Miso. Země jako Ekvádor, Peru či Indonésie se podílely na dovozu v podkategorii „kakao, čokoláda a cukrovinky“.

²⁸ Ostatní státy s podílem menším než 2 % na celkovém dovozu (2016): Alžírsko, Austrálie, Brazílie, Egypt, Ekvádor, Gruzie, Indonésie, Japonsko, JAR, Jižní Korea, Kambodža, Kanada, Kosovo, Madagaskar, Maroko, Mexiko, Nepál, Nový Zéland, Paraguay, Rusko, Salvador, Srbsko, Srí Lanka, Švýcarsko, Tchaj-wan, Turecko, Uganda, Vietnam

Kategorií s druhým nejvyšším podílem na dovozu, do které patří ovocné a zeleninové šťávy a ostatní zpracovaná a konzervovaná zelenina a ovoce včetně ořechů, představuje „Zpracované a konzervované ovoce a zelenina“, a to i přes pokles o více než 448 tun. Kategorie v roce 2016 tvořila 30,2 % všech dovozů (v absolutním vyjádření se jedná o 3 629,6 tun). Nejvýznamnějším importérem s hlavním dovozním produktem představujícím mražené a sušené ovoce, je v této kategorii s více než 3 336 tunami Ukrajina.

Třetí největší objem dovozů (1 593,5 tun) byl uskutečněn v kategorii „Obiloviny, luštěniny a olejnatá semena“. Dovezeny byly zejména jáhly z Ukrajiny; pohanka, mungo a sója z Číny a čočka, bulgur a cizrna z Turecka.

Kategorie „Rostlinné a živočišné oleje a tuky“ pak představovala pouze cca 3,6 % z celkového objemu dovezených biopotravin a zahrnovala zejména import kokosového oleje z Filipín a Srí Lanky.

V kategorii „Mlýnských a škrobárenských výrobků“ je zařazena rýže, mouka či škrob. V porovnání s rokem 2015 došlo ke snížení dovezeného množství biopotravin v této kategorii, a to přibližně o celých 84 %, především v důsledku výrazného snížení importu produktů této kategorie z Japonska.

První tři nejvíce zastoupené kategorie dovozů dle klasifikace CPA („Ostatní potravinářské výrobky“, „Zpracované a konzervované ovoce a zelenina“ a „Obiloviny, luštěniny a olejnatá semena“) představují dohromady 96,2 % dovezených biopotravin. Dovoz v ostatních kategoriích CPA je reprezentován méně než 4 %. Dovoz bioproduktů z kategorií „Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa“, „Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši“, „Mléčné výrobky a zmrzlina“, „Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky“ a „Nápoje“ v roce 2016 neproběhl vůbec.

Tab. 26 Dovoz biopotravin ze třetích zemí dle klasifikace výrobků CPA v letech 2009–2016 (tuny)

Kategorie	2009 ¹	2010	2011 ¹	2012 ¹	2013	2014	2015	2016	2016 (%)
Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši	0,6	4,4	5,1	5,5	5,2	9,4	0	0	0
Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	692	1200,0	1 478,0	2015,0	11 097,0	10 992,7	4 078,5	3 629,6	30,2
Rostlinné a živočišné oleje a tuky	7,4	7,7	12,4	9	66,2	12 589,9	198,5	434,6	3,6
Mléčné výrobky a zmrzlina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mlýnské a škrob. výrobky	150,5	66,7	53,4	51,3	57,5	17,7	148,1	24,2	0,2
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	50,8	55,2	97,2	143	4,7	0	2,2	0	0
Ostatní potrav. výrobky	96,6	142,7	238,1	210,7	177,9	1 055,4	262	6 332,5	52,7
Obiloviny, luštěniny a olejnatá semena	315	459	494	380	12 332,00	432,2	653,2	1 593,5	13,3
Nápoje	2,4	17,6	0	0	0	0	0,6	0	0
Celkem²⁾	1 316	1 935	2 378	2 815	23 740	25 098	5 343	12 014,4	100

¹⁾Data z let 2009, 2011 a 2012 se liší od dat uvedených ve Zprávě o trhu s biopotravinami zveřejněné v březnu 2014 z důvodu doplnění dovozů, které byly uskutečněny bez dovozního zmocnění.

²⁾Z důvodu zaokrouhlování nemusí údaj „celkem“ korespondovat s uváděnými výsledky za jednotlivé kategorie
Zdroj: Kontrolní organizace (ABCERT, Biokont, KEZ, Bureau Veritas); zpracoval: ÚZEI 2017

7 Závěr

Výsledky uvedené v této zprávě vycházejí z údajů získaných z dotazníkového šetření mezi výrobci a distributory biopotravin registrovanými na MZe k 31. 12. 2016 v rámci výzkumu trhu biopotravin v ČR, který je od roku 2009 prováděn na Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) z pověření MZe.

Ze získaných údajů vyplývá, že po stagnaci trhu s biopotravinami v roce 2009 a 2010, dochází v roce 2016 již 6. rokem k růstu trhu. Domácí spotřeba biopotravin činila 2,55 mld. Kč a vzrostla meziročně o 13,5 %, což je nejvyšší hodnota růstu od roku 2008. Podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů činil 0,9 % a průměrná roční spotřeba vzrostla na 241 Kč na obyvatele. Stejný trend byl zaznamenán také v Evropě, kde došlo k meziročnímu nárůstu prodeje biopotravin o 11,4 %.

Z celkové spotřeby biopotravin činil obrát v maloobchodě 2 110 mil. Kč. Za pozitivní lze považovat skutečnost, že dochází k navýšení obrátu došlo také ve veřejném stravování a v rámci přímého prodeje. Po přičtení exportu ve výši 1,64 mld. Kč pak celkový obrát realizovaný českými subjekty činil v roce 2016 přibližně 4,19 mld. Kč. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích, tj. v supermarketech a hypermarketech (43,9 %, tj. 1,12 mld. Kč), na druhém místě pak prostřednictvím drogerií (17,9 %, tj. 456 mil. Kč) a prodejen zdravé výživy (14,3 %, tj. 366 mil. Kč). Biopotraviny z dovozu tvořily 46 % maloobchodního obrátu. Po zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory a „mix“ subjekty²⁹, tvoří podíl biopotravin z dovozu 60 %.

Pro další roky je očekáván další růst spotřeby v rozmezí 5 až 10 %. Přispět by k tomu mělo jednak pokračující oživení na trhu biopotravin v ostatních státech EU, tak silící trend zájmu spotřebitelů o lokální a čerstvé produkty, které jsou často vyráběny v biokvalitě, společně s rozvojem nových forem přímého prodeje v podobě farmářských trhů, systému bedýnek či nově se rozšiřujícího internetového nakupování potravin (včetně biopotravin).

Nekomerční propagaci EZ a biopotravin zajišťuje řada oborových a dalších nevládních organizací částečně díky pravidelné podpoře ze strany Ministerstva zemědělství ČR a několika dalších veřejných i soukromých zdrojů. Mezi nejvýznamnější osvětové a informační aktivity na podporu biopotravin a EZ pravidelně podporované ze zdrojů MZe patří: národní informační kampaň MZe „Září – měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“, soutěž „Česká biopotravina“, ocenění „Nejlepší sedlák“ a „Nejoblíbenější bioprodejna“ PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, ocenění „Bartákův hrnec“ pro nejlepšího ekofarmáře, prezentace na veletrzích a výstavách s oficiální účastí MZe (Biofach ajn.) a provoz webu „Biospotřebitel“. Současně jsou MZe podporovány také výzkumné projekty. V roce 2016 bylo na výzkumné projekty se zaměřením na ekologické zemědělství poskytnuto 32,6 mil. Kč. K rozvoji ekologického zemědělství a výroby biopotravin přispívá i pokračující podpora státu ve formě dotací na ekologicky obhospodařované plochy a bodové zvýhodnění pro výrobce biopotravin v rámci nového Programu rozvoje venkova na období 2014-2020.

Všechny tyto aktivity směřují k naplnění cíle stanoveného pro oblast spotřeby biopotravin a rozvoje trhu (tj. dosažení 3% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů v ČR do roku 2020), jež patří mezi hlavní priority Akčního plánu ČR pro rozvoj EZ v letech 2016–2020, který dne 20. 11. 2015 schválila vláda svým usnesením č. 938/2015.

---

²⁹ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin).

Na závěr je připojeno poděkování všem osloveným výrobcům a distributorům, kteří vyplnili dotazník a poskytli tak ÚZEI cenné informace, které přispěly k vytvoření uceleného přehledu o trhu s biopotravinami v ČR.

Příloha 1: Třídění kategorií potravin

Tab. 27 Mezinárodní klasifikace výrobků „CPA“

C	VÝROBKY A SLUŽBY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU
10	Potravinářské výrobky
10.1	Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa
10.11	Zpracované a konzervované maso (kromě drůbežího)
10.12	Zpracované a konzervované drůbeží maso
10.13	Výrobky z masa
10.2	Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši
10.20	Zpracované a konzervované ryby, koryši a měkkýši
10.3	Zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.31	Zpracované a konzervované brambory
10.32	Ovocné a zeleninové šťávy
10.39	Ostatní zpracované a konzervované ovoce a zelenina
10.4	Rostlinné a živočišné oleje a tuky
10.41	Oleje a tuky
10.42	Margarín a podobné jedlé tuky
10.5	Mléčné výrobky a zmrzlina
10.51	Mléčné výrobky
10.52	Zmrzlina
10.6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
10.61	Mlýnské výrobky
10.62	Škrobářenské výrobky
10.7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
10.71	Pekařské a cukrářské výrobky, kromě trvanlivých
10.72	Suchary a sušenky; trvanlivé pekařské a cukrářské výrobky
10.73	Makarony, nudle, kuskus a podobné moučné výrobky
10.8	Ostatní „zpracované“ potravinářské výrobky
10.81	Cukr
10.82	Kakao, čokoláda a cukrovinky
10.83	Káva a čaj, zpracované
10.84	Koření a aromatické výtažky
10.85	Hotové pokrmy
10.86	Homogenizované potravinářské přípravky a dietní potraviny
10.89	Ostatní potravinářské výrobky jinde neuvedené
10.9	Průmyslová krmiva
10.91	Průmyslová krmiva pro hospodářská zvířata
10.92	Průmyslová krmiva pro zvířata v zájmovém chovu
11	Nápoje
11.01	Destilované alkoholické nápoje
11.02	Víno z vinných hroznů
11.03	Jablečné víno a jiná ovocná vína
11.04	Ostatní nededilované kvašené nápoje
11.05	Pivo
11.06	Slad
11.07	Minerální vody a nealkoholické nápoje

Zdroj: ČSÚ - <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-produkce-cz-cpa->

Tab. 28 Hlavní kategorie biopotravin využití v dotazníkovém šetření

HLAVNÍ KATEGORIE BIOPOTRAVIN	
1	Maso
	<i>hovézí maso</i>
	<i>vepřové maso</i>
	<i>skopové / kozí maso</i>
	<i>drůbeží maso</i>
	<i>ryby</i>
	<i>maso ostatní</i>
2	Masné výrobky
3	Ovoce a zelenina
	<i>čerstvá/balená zelenina</i>
	<i>čerstvé/balené ovoce</i>
	<i>zpracovaná/konzervovaná zelenina (vč. brambor)</i>
	<i>zpracované/konzervované ovoce a ořechy (vč. džemů)</i>
	<i>ovocné a zeleninové šťávy</i>
4	Oleje a tuky vč. margarínu
5	Mléko a mléčné výrobky
	<i>mléko</i>
	<i>máslo</i>
	<i>sýry a tvaroh</i>
	<i>jogurt</i>
	<i>ostatní (vč. zmrzliny)</i>
6	Mlýnské a škrobářenské výrobky
	<i>mlýnské výrobky (rýže, mouky, směsi, krupice, cereálie)</i>
	<i>škrobářenské výrobky</i>
7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
	<i>čerstvé výrobky (chléb, pečivo)</i>
	<i>trvanlivé výrobky (suchary, sušenky, perník)</i>
	<i>těstoviny</i>
8	Ostatní zpracované potraviny
	<i>luštěniny</i>
	<i>vejce</i>
	<i>med</i>
	<i>cukr</i>
	<i>kakao, čokoláda a cukrovinky</i>
	<i>káva a čaj</i>
	<i>koření a aromatické výtažky (ocet, omáčky, směsi koření, hořčice)</i>
	<i>hotové pokrmy (vč. dětské výživy)</i>
	<i>ostatní zpracované biopotraviny jinde neuvedené</i>
9	Nápoje
	<i>nealkoholické nápoje (jinde neuvedené)</i>
	<i>víno</i>
	<i>pivo</i>
	<i>ostatní alkoholické nápoje</i>

Zdroj: Statistické šetření ÚZEI 2017